

THE
Dutch-Tutor

OR
THE NEW-BOOK
OF
Dutch and English

CONTAINING

Brief Grammar, Exercises, pleasant
and useful Dialogues, and a great

Quantity of the most common
and familiar Words,

compiled by the Information and great
Assistance of all those who would learn

speedily and easily the true Pronunciation

Writing, Reading, and Understanding

of DUTCH-TONGUE

BY JOHN G. ...

and by ... for ... 1764

713

x

1478. a 12

A. J. Scott

I hereby take this book
unto myself. —
H. H. Scott

relabel this
very impudent

H. H. Scott

Irish Water

Nov: 12
1821

THE
Dutch-Tutor

THE
NEW-BOOK
OF
Dutch and English

CONTAINING
Brief Grammar Rules, phrases
and select Dialogues, and a full
Index of the Dutch words

By
Daniel Defoe
Author of the History of the
Robinson Crusoe, and other
works, published by
W. DODDING

LONDON:
Printed by W. DODDING, in
St. Dunstons Church-yard, near
St. Dunstons Church, in the
City of London.

Dutch-Tutor

A NEW-BOOK

OF
Dutch and English

CONTAINING

First Grammar Rules, phrases
and useful Dialogues, and a full
Vocabulary of the most common
and familiar Words.

implied for the Instruction and
advance of all who are desirous
to be conversant in the
Dutch Language.

L O N D O N :

Printed by E. Curry, for William Taylor.

THE
DUTCH TUTOR

Certain necessary and brief Rules
for the more speedy attaining
the Dutch Tongue

Of the Pronunciation of the Dutch Letters,

a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v w x y z.

They are to be pronounced as if they were written
thus.

ah, bea, ce, de, ee, ef, ge, ha, i as ea, ka, al, em, en,
like our, oea, qu, re, st, te, ou, ow, sr, p.

The five Vowels, a e i o u.

y, and u v are both Vowels and Consonants.

The Consonant j is pronounced soft, like almost
our y; as in Jan John, long favour.

The Consonant v is pronounced almost like our
as vyde peace, bleesd hem, mynne enemy.

CHAPTER II.

Of Diphthongs.

A Diphthong, hath a double sound of two Vowels in
one Syllable and are called in Dutch *Twieklanken*;
which are these following, Ae, Ai, Au, Ee,
Ei, or Ep, Eu, Os, Op, Ou, Or, Orp, or Osu,
as you have them in these words;

T. U. D.

34 or 35 in Nap, or Nap.

Go in Free Sea.

Put in here their, Dear door.

Die in sie lee, blebe.

De in post sweet, bloet bloed.

Du in grou grow, brougħ early.

Up in boxes to make hay.

Old in best neighbour, best hire.

in bupshouse, mupshouse.

Of Triphongs called in Dutch.

D: p-Manchen.

These Triphthongs are when three Vowels come together, and make three several sounds; and are these.

3. a. acc. sup. inf. use, acc. as you have them in
whole words.

Ben in black, but without faint, beamed necks, black
and orange talent, a blue and gray colour.

2nd in 52nd low, 114th now.

cup in isophthalic azobenzene, reaction to stop.

Get in line here, line now.

Was in quassen quaking, bequassen fit, quastet bad.

psu in psu's somewhere.

Dep in basnoeyt lopt or pruned, geboeyt fettered
or shackled.

Thus much shall suffice for the Diphthongs and Tri-
phthongs in the knowing of which consists the chiefest part
of Orthography.

CH 42

The Dutch Tutor.

CHAP. IV.

Of the Partition of Syllables.

When a single Consonant comes in a word, the Consonant is to be joined to the last syllable, as we read in these words; *wis-je* wise, *hij-je* he honest, *goet-de* good, *Ro-ma-ni-je* the Romans.

When a double Consonant comes in a word, the first part with the first syllable, the second with the last; as in *wol-fen* wolves, *schu-l-ten* school, *aan-ten* before. When two Consonants come in a word which may be pronounced together, they commonly belong to one syllable; as in *be-schaemt* ashamed, *ge-schiet* defiled, or deflowered. When two different Consonants come in a word, commonly the one consonant joins with the preceding, the other with the syllable following; as in *aan-ten* hands, *hoor-den* heard, *aan-ten* respect.

CHAP. V.

Of the Rule of pronouncing Syllables long

or short.

First in all Monosyllables, that is, words, consisting of one syllable, there is no certain measure in their pronunciation; for some fall short, and others long in Rhyme. But *ben*, *zen*, *der*, *de* and *en* are commonly short: also these words, *doot* so do they, *gaan* so they, *kan* we see we, *kan* is there, *hoort* men hear one, *houdt* men holds one, all which last syllables are pronounced short.

Secondly, in the Dutch tongue there comes not two long syllables in a word together, but in words of two syllables you have one long, and the other short.

CHAP. VI.

Of the Notes of Abbreviation used in the Dutch Tongue.

THe Note of Abbreviation, is by putting in this mark (c) in the place of the letters *leſe* but is commonly ſee that inſtead of theſe Particles, *de, den, het, ſich, is, te,* ſome writes, *d, s, t, h, t, l* ; as in *h'ander* the other, *h'mans* the many, *h'sal* I ſhall, *h'ebbe* I have, *dat's* that is, *t'genſien* to behold, *t'is* he is.

Alſo when you ſee this mark *u*, or *u*, or the like, it ſtands for *u* *lieden*, *ip* *lieden*.

Thus have we given you rules and directions for the right pronouncing of the Letters, Diphthongs, and Syllables in the Dutch Tongue, now ſhall we proceed to ſhew of variations which are in words, which in the Dutch Tongue are divided into theſe ſix kinds :

1 Particle,	1 <i>Ledenen</i> .
2 Noun,	2 <i>Paem-woorden</i> .
3 Pronoun,	3 <i>Woonnamen</i> .
4 Verb,	4 <i>Werk-woorden</i> .
5 Participle,	5 <i>Deel-woorden</i> .
6 Adverbs,	6 <i>Wijp-woorden</i> .

Note that theſe ſix kinds of words are declinable in their terminations, except Adverbs, which for the moſt part are indeclinable.

Of the Particles.

THe words or Particles *de, het* and *een*; theſe ends, are called *Ledenen* ; becauſe they inſeparably depend on thoſe thing, whereof we ſpeak : As being ſaid,

What is dat? the answer will be, Een mensch a man, Een boom a tree, and the like; and these likewise may be declined with gender and case, as you shall perceive when we come to the declining of the Nouns.

Of Nouns.

Nouns are divided into Substantive and Adjective Proper and Common: And are declined with Number, Case, and Gender.

Noun Substantives are those which perfectly express that which one nameth, without any other word joined with it; as, *Man* man, *vrouw* woman, *Grave* Grave, *Hof* Court.

Noun Adjectives are such, as shew the quality or form of a thing, but not the thing it self; as, *goed* good, *schoon* fair, *sterk* strong; and are to be added to Substantives, as *goedt land* good land, *een schoon stad* a fair town, *een sterk huys* a strong house.

A Noun Proper is that which belongeth only to one thing; as *Peter*, *London*, *Chamus*.

A Noun Common is that which is common to many things; as *mensch* man, *stad* town, *rebijs* river.

Of Numbers of Nouns.

Numbers of Nouns are two; Singular which speaks of one, as *Mijn vader* my father, *het huys* the house. Plural number is when we speak of two, or many; as *Mijns vaders* my forefathers, *de huysen* the houses.

Of Cases of Nouns.

A Case is the special termination of a Noun. There be six Cases in Nouns.

The Nominative Case which giveth the name to the

Noun

The Dutch-Tutor.

7.

Noun without variation; as **De man** the man, **De vrouwe** the woman, **het beider** the field, for the Singular; and **De mans** the men, **De vrouwen** the women, **de velden** the fields in the Plural Number.

The Genitive Case is commonly known by this token **of**; as **des**, **der**, or **van den**, **of**, **or**, **of the**; **Des mans** of the man, **der mannen** of the men.

The Dative Case is known by this token **den**, **der**, or **de**; **to**, **or**, **to the**; or by this Preposition **Ten**, **aen den**, or **aen de** **to the**.

The Accusative Case is like the Nominative.

The Vocative Case is known by this token **O**, as **O mensch** **O man**.

The Ablative Case is known by the Preposition **van** **van den**, or **van de** **from**, **or**, **from the**.

Of Genders of Nouns.

All Nouns are divided into three Genders, namely, **het Mannelick** the Masculine, **het Vrouwelick** the Feminine, and **het Neuterley** the Neuter.

A Substantive of the Masculine gender, is a word of the male-kind; as **Deze eerlick man**, this honest man.

A Feminine Substantive is a word of the female kind; as **Die schoone vrouwe**, that fair woman.

A Neuter Substantive is a word that is neither Masculine, nor Feminine; as **Het wonhuys**, the fine house.

Of the Declension of Nouns.

Enhoudt, Singular.

Nom.	De man , the man.
Gen.	Des mans , or van den man , of the man.
Dat.	Den man , or aen den man , to the man.
Abl.	Van den man , from the man.

B

Speet-

Geenboudt, Plural.

Nom.	De mans, the men.
Gen.	Der mannen, or van de mannen, of the men.
Dat.	Den mannen, or aen de mannen, to the men.
Abl.	Van de mannen, from the men.

Note that Nouns end their Plurals in s, or n:

All single syllables end their Plurals in en; as for example, *Wiet* fire, *viere* fires; *been* bone, *beenen* bones. Except man, wife, mate, and koch have s in their plurals; as *Mans* men, *wijfs* wives, *maets* mates, *kochs* cooks.

X X All denominations which end in *hept* in the singular in the plural end in *heden*; as *wishept*, *wisheden*.

And those which end in *f* singular, change *f* into *h*; as *het lijf* the body, *de lijven* the bodies.

Those which end in *gh*, *dr*, leave out the *h* and *t* in the plural; as *dagh* day, *dagen* daies; *gebodt* precept, *geboden* precepts.

In the declining of Adj. gives the change falleth upon the end with s, n, or t, as for example:

Geenboudt, Singular.

Nom.	De goede, the good.
Gen.	Des goeden, or van de goede of the good.
Dat.	Dengoeden, or aen den goeden to the good.
Abl.	Van de goede, from the good.

Geenboudt, Plural.

Nom.	De goede, the good.
Gen.	Der goede, or goeden, of the good.
Dat.	Der goeden, or aen de goede, to the good.
Abl.	Van de goeden, from the good.

Note that the common Adj. gives both of the Masculine and Feminine genders may take an e upon the end of their

their terminations, which in the Nether are cast off.

As Masc. Fem. *stercke*, Neur. *sterk*, strong; Masc. Fem. *hooghe*, Neur. *hoog* high.

Of the Comparison of Adjectives.

There be three degrees of Comparison; the Positive, *Stelling*, Comparative *Vergaoting*, Superlative *oynemende*.

The Positive betokens the thing absolutely without excess; as *rijk* rich, *arm* poor, *jong* young, *oud* old, *bequaem* fit.

The Comparative exceedeth its Positive; as *rijker* richer, *armer* poorer, *jonger* younger, *ouder* older, *bequaemer* fitter, or more fit.

The Superlative exceedeth its Positive in the highest degree; as *rijkst* richest, *armst* poorest, *jongst* youngest, *oudst* oldest, *bequaemst* fittest, or m fit fit.

The Comparatives take commonly a, t, upon the end of the word, and in the Superlative degree take to them, selves st, as *sterk* strong, *sterker* stronger, *sterkst* strongest.

Some vary from this Rule, as *goed* good, *quaede* ill or bad, *groot* great. Comparative *beter* gooder, or better, *quaeder* *of*, *erger* badder or worse, *groter* *of*, *meerder* greater or more. Superlative *best* best, *quaedst* *of*, *erghost* baddest or worst, *grootst* *of*, *meest* greatest or most.

All Adjectives ending in I, n, and z, being compared, have in their termination *der*; as *snel* swift, *snelder* swifter, *schoon* fair, *schoonder* fairer, *zwaar* heavy, *zwaarder* heavier.

The names of numbers are not compared; as *een* one, *twee* two, *drie* three, *vier* four.

The incomparable Adjectives are called Participles,

B a

which

which end in en; as *Gebouden* hold or bound, *ge komen* come, *getoepen* called.

Of Diminutive Words.

THe Diminutives are commonly known by words ending in *ken*; as *Steen* a stone, the Diminutive is *stēnken* a small or little stone; *boom* a tree, *boomken* a little tree; *bedde* a bed, *beddeken* a little bed. But words which double their last letters in the plural number end in *eken*; as *Gal* gall, *bal* ball, *galleken*, *balleken*.

Of Pronouns.

A Pronoun is much like to a Noun, which is used in shewing, rehearsing, or asking.

Pronouns are of five sorts; Namely; Personal, Interrogative, Possessive, Demonstrative, and Relative.

The Personal Pronouns are *Ik* I, *ghy*, or *u* Ileden thou, *hy* he; Plural *wy* we, *ghy* Ileden ye, *sy* Ileden they.

× Pronouns Possessive are *mijn* my, mine, *dijn*, *uwe* thy, thine, *sijn* *haer*, his, her, its, *onse* ours, *uwe* yours, *haer-Ieder*, they, theirs.

× Relative Pronouns are *deze*; *die*, *wat*, *who*, *whom*, *what*; *welcke*, *de welcke*, which, the which; *die*, *ofte* *dat* that.

These Pronouns become Interrogatives; as *Wie is dat?* Who is that? *Welck is de best?* Which is the best? *Wat is een mensch?* What is a man?

× Demonstrative Pronouns are *deze*; *dit* this, *deze* these, *dat* that, *die* those, *Ik selve* I my self *ghy Ileden selve* thou thyself, *hem selve* himself, *ons selve* our selves, *u Ileden selve* your selves, *ofte haer* *hunselve* themselves

selves, or their selves; *Dit selve* this same, *dat selve* that same, *dele selve* these same, *die selve* those same, *de selve* man the same man, *de selve* vrouwe the same woman, *het selve* diez the same beast; *Alle* all; *alle mensch* every man, *alle* vrouwe every woman, *alle* *diaz* every beast.

Gene is a Pronoun, *that*; and *geens* is a Negative *none*; as *Ich en hebbe geens*, I have none.

Of Verbs.

Verbs are either Active, Passive, or Neuter; and be token to do, to suffer, or to be.

Verbs are declined with Moods and Tenses, Number and persons; as for example.

Indicative mood present tense

<i>Ich</i> doe	I do	<i>wy</i> doen	we do
Sing. <i>ghy</i> doet	thou dost	Plur. <i>ghy</i> I. doet	ye do
<i>hy</i> doet	he doth	<i>sy</i> doen	they do

Preterimperfect tense.

<i>Ich</i> dede	I did	<i>wy</i> deden	we did
Sing. <i>ghy</i> dedet	thou didst	Plur. <i>ghy</i> dedet	ye did
<i>hy</i> dede	he did	<i>sy</i> deden	they did

Preterperfect tense.

<i>Ich</i> hebbe	I have	<i>wy</i> hebben	we have
Sing. <i>ghy</i> hebt	thou hast	Plur. <i>ghy</i> hebt	ye have
<i>hy</i> heeft	he hath	<i>sy</i> hebben	they have

Preterpluperfect tense.

<i>Ich</i> hadde	I had	<i>wy</i> hadden	we had
Sing. <i>ghy</i> hadde	thou hadst	Plur. <i>ghy</i> hadden	ye had
<i>hy</i> hadde	he had	<i>sy</i> hadden	they had

Future tense.

<i>Ich</i> sal	I will or shall	<i>wy</i> sullen	we
Sing. <i>ghy</i> sult	thou wilt or shalt	Pl. <i>ghy</i> sult	ye shall or
<i>hy</i> sal	he will or shall	<i>sy</i> sullen	they will

Imperative Mood.

laet my let me.	laet ons let us.
doet ghy do thou.	Pl. doet ghy do ye.
laet hem let him.	laet haer let them.

Potential Mood present tense.

Ik mach of ken	I may or can.
ghy mooght ofte kont	thou maist or canst.
hy mach ofte kan	he may or can.
wy mogen of konnen	we } may or can.
ghy mooght ofte kont	ye }
sy mogen of konnen	they }

Preterimperfect tense.

- 1 Ik moght, konst, wilste, soude;
I might, could, would, should.
- 2 Ghy mooght, konst, wondet, soudet;
thou mightst, couldst, wouldst, shouldst.
- 3 hy moght, konst, wilste, soude, he, &c.
- 1 wy moghten, konnen, wilden, souden, we could
- 2 ghy mooght, konst, wondet, soudet, ye might, should,
- 3 sy moghten, konnen, wilden, souden, they would

Indicative Mood present tense.

Ik beminne	I love or do love.
ghy bemint	thou lovest or dost love.
hy bemint	he loveth, or doth love.
wy beminnen	we love }
ghy I bemint	ye love } or do love.
sy beminnen	they love }

Preterimperfect tense

Ik beminde	I loved, or did love.
ghy bemindet	thou lovedst, or didst love.
hy beminde	he loved, or did love.
wy beminden	we } loved or did c ye.
ghy I bemindet	ye }
sy beminden	they }

Preter-

Præterperfect Tense.

Ick heb bemint	I have loved.
ghy hebt bemint	thou hast loved.
hy heeft bemint	he hath loved.
wy hebben bemint	we
ghy lieden hebt bemint	ye } have loved.
sy hebben bemint	they }

Præterpluperfect tense.

Ick hadde bemint	I had loved.
ghy hadhet bemint	thou hadst loved.
hy hadde bemint	he had loved.
wy hadden bemint	we
ghy lieden hadt bemint	ye } had loved.
sy hadde bemint	they }

Future tense.

Ick sal of wil beminnen	I shall or will love.
ghy sult of wilt beminnen	thou shalt or wilt love.
hy sal of wilt beminnen	he shall or will love.
wy sullen of willen	we
ghy lieden sult of wilt beminnen	ye } shall or will love
sy sullen of willen	they }

Imperative Mood.

1 laet my beminnen	let me love.
2 bemint ghy	love thou or do thou love.
3 dat hy beminne	love he or let him love.
1 laet ons beminnen	love we or let us love.
2 bemint ghy lieden	love ye or do ye love.
3 dat sy beminnen	love they or let them love.

Infinitive Mood.

Present tense and Præterimperfect tense.

te beminnen to love.

Præterperfect and Præterpluperfect.

bemint te hebben to have

bemint hadde or had loved.

Indicative Mood Present tense.

1 Ich werde	I am	
2 ghy wert	benint thou art	loved.
3 hy wert	he is	
1 wy werden	we are or be	
2 ghy lieden wert	benint ye are or be	loved.
3 sy werden	they are	

Preterimperfect tense.

1 Ich wterde	I was	
2 ghy wterde	benint thou wast	loved.
3 hy wterde	he was	
1 wy wterden	we were	
2 ghy lieden wterd	benint ye were	loved.
3 sy wterden	they were	

Future tense.

Ich sal of wilt benint worden	I shall or will be	
ghy sult of wilt benint werden	thou shalt or	
	will be	loved.
hy sal of wilt benint werden	he shall or	
	will be	loved.
wy sullen of willen benint worden	we shall or	
	will be	loved.
ghy sult of wilt benint werden	ye shall or will	
	be	loved.
sy sullen of willen benint werden	they shall or	
	will be	loved.

Imperative Mood.

1 laet my benint werden	let me be	
2 wert ghy benint	be thou	loved.
3 dat hy benint werde	let him be	
1 laet ons benint werden	let us be or be we	
2 dat ghy lieden benint wert	be ye	loved.
3 dat sy benint werden	let them be	
	or be they	

The Opreative and the Subjunctive Moods are like the Indicative, and differ not but in the signs of the Moods,

Moods, which are these; *Wanneest*, or *als* *ich* *beminne* when I love or do love; *Godt* *gebe* *ich* *beminn*s, God grant I love; *Ich* *bidde* *Godt*, I pray God; *Godt* *gebe* *dat* *ich* *bemindt* *worde*, God grant that I be loved.

Infinitive Mood, Preterimperfect tense.
bemint *te* *werden*, to be loved.

Preterperfect, and Preterpluperfect.
hebben *of* *hadde* *bemint* *werden*, to have or had been loved. X

Participle of the Preter; tense.
bemint *zijnde*, loved or being loved.

Note that the Participles of the Present tense, that end in *ing*, end in Dutch in *ende* As *Beminnende* Loving, *Leerende* Teaching; and the Participles of the preterperfect tense end in *d*, *t*, or *n*; as *Ich* *hebbe* *bemindt*, I have loved; *Ich* *hebbe* *geleert*, I have taught; *Ich* *hebbe* *geslagen*, I have beaten or smitten.

Note that the Participles of the preterperfect, and preterpluperfect, are commonly compounded with these Participles, *Ge*, *be*, and *ver*.

As *Ich* *hebbe* *beschreeven*, I have described.

Ich *hebbe* *geschreeven*, I have written.

Ich *hebbe* *verlozen*, I have lost.

Participles as well of the Active as of the Passive voice may borrow of a Noun the Participles and Cases, and may be Declined through the Cases.

Nom. *Een* *beminnende* *vader*, a loving father.

Gen. *Een* *een* *or* *eenes* *beminnende* *moeder*, of a loving mother.

Dat. *Een*, or *tot* *een* *beminnende* *broeder*, to a loving brother.

Voc. *O* *beminnende* *vader*, O loving father.

Adi. *Een*, *by*, or *door* *een* *beminnende* *suster*, from by, or through a loving sister.

Imper-

Impersonal Verbs are formed of the third person, if you put this Article *het* before it; as, *het behaecht*, it pleaseth, *het behagde*, it pleased, or did please; *het heeft behaecht*, it hath pleased; *het hadde behaecht*, it had pleased; *het sal behagen*, it shall please; *het mogt behagen*, it may please you; *het mocht konde* or *konde* *u behagen*, it might, could or should please you. Thus much of the declinable Parts of Speech.

The Indeclinable follow.

Of Adverbs.

AN Adverb is a part of Speech Indeclinable, added to other words to shew their signification.

Adverbs are of divers signification. Some are of Place; as, *hier* here, *daer* there, *waer* where, *eigens* any where, *elkens*, *op een ander plaetse* elsewhere, *over al*, every where, *binnen* within, *buiten* without, &c.

✕ Of Time; as, *immer* ever, *nimmer* never, *nu* now, &c.

Of Number; as, *eens* once, *tweemaal* twice, *driemaal* thrice, &c.

Of Order; as, *daer nae*, after that, *te voren* before that.

Of Asking; as, *hoe* how? *waerom* wherefore? *ho soo* how so?

✕ Of Affirming; as, *seker* truly, *altes*, *jae* yea.

Of Denying; as, *niet*, *niet*, no, nor; *geensins*, in no wise.

Of shewing; as, *siet daer*, behold.

2 Of Quality; as, *geleerdelych*, learnedly; *te vegen*, well, well.

Note that some Adverbs come from Adjectives, and are called Adverbs of Quality, which in English end in *ly* and in Dutch in *lich*; as, *geleerdelych*, learnedly; *meer geleerdelych*, more learnedly; *leest geleerdelych*, most learnedly; *Dichtwijls* oft, *Dichtwijls* oft, *Dichtwijls*,
wijls,

tolijst, or seer dickmaels, often, or most often; seldom seldom, meer seldom more seldom; seer seldom, most seldom.

Of a Conjunction.

A Conjunction is an Indeclinable part of Speech, that that coupleth words and sentences together:

As ende and, oock also; noch, oock, niet, nor, neither; niet alleen, not only; maar oock, but also; of, ofte, either, or; alhoewel, although; maar, doch, but; voorts moreover; voorts, further, &c.

Of a Preposition.

Preposition is a part of Speech most commonly set before other parts, either in Apposition, or in Composition: In Apposition, as Ten mijn vader, to my father; tot Rotterdam, at Rotterdam. Or in Composition, as Ongeleest, unlearned; onbeschaemt, impudent.

As to, tot, to, unto; by, at, by; voor, even, before; omtrent, about; tegen, against; buiten, without; tusschen between; binnen within; onder beneath; dicht by besides, door through, na by near, om for, achter after, &c.

Of an Interjection.

Interjection is a word which expresseth a sudden passion of the mind, in an imperfect voice: as,

Och armen, och lief, oh, alas; wees, woe: op liebe, Ick bidde u, I pray thee: soep, sic, &c.

Rules of Syntax.

Nouns are commonly expressed with Particles, as De man heft dat ghevaen: The man hath done that: they alwaies come before the nouns; as, De man, the man, een vrouwe a woman.

Adjectives

Adj-ctives alwaies go before Substantives, in Gender, Number, and Case; as *Een goetd man*, a good man, *De goede vrouwe*, the good woman.

Two Adj-ctives are often found to come after a Substantive, as *He is een man goetd erpigh en geleert*. He is a man good natured and learned.

When two Substantives come together, one of them is put in the Genitive case; as *Peters boek*, Peters book, *David's Psalmen*, Davids Psalms.

When as in a reason two cases follow one another, it is better that in the place of one Case, they put in the Preposition *Van*, of, as, *De wet van den Gheest des lebens* *is*, is better than if one said, *De wet des Gheestes des lebens*. The law of the Spirit of life.

It will be tedious, and to little purpose; to put down a multiplicity of rules: You may easily perceive the difference of the dialect by observation in reading, to which I shall refer you, and conclude with these few examples, wherein you have the Dutch, placed word for word to our English: and likewise to its Syntax.

1. *hy heeft wel bedient sijn ampt.*

hy heeft sijn ampt wel bedient. v. l.
He hath well administr'd his office.

2. *Daer is nood van naetstghept.*

daer is naetstghept van noode. v. l.
There is need of diligence.

3. *hy is waerdig te worden bemint.*

hy is waerdigh bemint te worden. v. l.
He is worthy to be loved.

4. *In dien mijn eer blijft geheel ende onbeschadigt; ick en passe niet op de schade van mijn goet.*

Als mijn eer geheel ende onbeschadigt blijft; en passe ick op't verlies van mijn goet niet.

If mine honour remain whole and undamaged.

I regard not the damage of mine estate.

Certain

Certain common Scripture-places, very useful for the practice of the former Rules.

The ten Commandments, Exodus, No. Deut 5.

GOD spake all these words, and said: I am the Lord thy God, which have brought thee out of the land of Egypt, out of the house of bondage.

1. Commandment.

Thou shalt have none other God before my face.

2. Thou shalt make to thy self no graven image, nor any likeness, either of any thing in heaven above, or of any thing that is in earth beneath, or of any thing that is in the water under the earth: Thou shalt not bow down to them, nor worship them; for I am the Lord thy God, strong and jealous, who visit the iniquity of the fathers upon the children, (even) to the third and fourth generation of them that hate me; and shew mercy to many thousands of them that love me, and keep my commandments.

3. Thou shalt not take up the

Eenige gemeyne Schriftger-plaetsen, seer dienstigh tot't gebruyck der voorgaende regelen.

De tien Geboden, Exodus, 20. Deut. 5.

GODT sprak alle dese woorden, ende seyde: Ich ben de Heere uwen Godt, die u uyt Egypten-landt, uyt den diensthuyse gelept hebbe. 1. Gebodt.

Ghy en sult geen andere Goden voor mijn aengesicht hebben.

2. Ghy en sult u geen beelden, noch geen gellschens maectien, noch van't gene dat boven in den Hemel is, noch van't gene dat onder op der aerden is, noch van't gene dat in't water onder der aerden is: En buyghe u voor die niet, noch en dienste niet, want ich ben de Heere uwe Godt, sterck ende puerigh die de misdaed der vaderen besoeke aen de kinderen, tot in dat derde ende vierde lid der gener die my haten; ende doe harmberticheyt aen veel duysenden der gener die my liefhebben, ende mijn geboden houden.

3. Ghy en sult den name

the Name of the Lord thy God in vain or lightly. For the Lord will not hold him guiltless, nor leave him unpunished, that taketh his Name in vain.

9/ 4. Remember the Sabbath day, that thou keep it holy: Six daies shalt thou labor, and do all thy work: but the seventh day is the Sabbath of the Lord thy God, in it thou shalt do no work, nor thy Son, nor thy daughter, nor thy servant, nor thy maid, nor thy cattle, nor the stranger which is within thy gate. For in six daies the Lord made heaven and earth, and the sea, with all that is therein, and he rested the seventh day: wherefore the Lord blessed the Sabbath day, and hallowed it.

5. Thou shalt honour thy father and mother, that thou maist live long upon the earth, and that it may go well with thee in the land, which the Lord thy God shall give thee.

6. Thou shalt not kill.

7. Thou

name des Heeren uwer Godts niette bezgeefs ofte llichtbeezdelyck ghebruyken: want de Heere en sal hem niet onschuldigh houden, noch onghesstraft laten, die sinen naem misbruyke.

4. Zijck ghedachtigh des Sabbat daeghs. Dat ghy dien heylighet: Des dagen sult ghy arbeypden, ende alle u werck doen: maer de sebsnten dagh is den Sabbath des Heeren uwer Gods, dan sult ghy gheen arbeyp doen, noch u Sone, noch u Dochter, noch u knecht, noch u Dienstmaght, noch u Vee, noch de Weemdelingh, die in uwe stadt-poorten is. Want in ses daghen heeft de Heere hemel, ende aerde gemaakt, ende de zee met alle dat daer in is, ende brenstede den sebsnten dagh: daerom segende de Heere den Sabbath dagh, ende heyligde den selven.

5. Ghy sult u Vader ende moeder eeren, op dat ghy langhe leeft op der aerden ende dat het u wel gae in den Lande, dat u de Heere uwer Godt geven sal.

6. Ghy en sult niet dooden.

7. Ghy

7. Thou shalt not commit adultery.

8. Thou shalt not steal.

9. Thou shalt bear no false witness against thy neighbour.

10. Thou shalt not cover thy neighbours house, thou shalt not cover thy neighbours wife, nor his servant, nor his maid nor his Oxe, nor his Ass, nor any thing which is thy neighbours.

7. Ghy en sult niet Echten.

8. Ghy en sult niet steelen.

9. Ghy en sult gheen valsche getuyghenisse spreken teghen uwen naesten.

10. Ghy en sult niet be-gezen uwes naestens huys ghy en sult niet begezen uwes naesten wijf, noch syn knecht, noch syn dienftmaecht, noch syn osse, noch syn esel, noch oock eenigh ding, dat uwen naester heeft.

The Lords Prayer.

O Ur Father which art in heaven. Hallowed be thy name. Thy kingdom come. Thy will be done on earth, as it is in heaven. Give us this day our daily bread. And forgive us our debts, even as we forgive our debtors. And lead us not into temptation, But deliver us from evil. For thine is the kingdom, the power, and the glory, for ever. Amen.

Het ghbedt onses Heeren.

O Onse Vader, die daer zijt in de Hemelen. Geheyligt werde uwe name. Uwe rijke kome. Uwe wille geschiede, op der aerden, als in den Hemel. Geeft ons heden ons dagelijks broot. Ende vergeeft ons onse schulden, ghelyck wy vergeeven onse schuldenaren. Ende en leydt ons niet in verzoekinghe; maer verlost ons van den quaden. Want u is dat rijke, de hacht, ende de Heerlijckheyt, in der ewigheyt, Amen.

The

De

The 12 Articles of the Ca-
tholick Christian Faith:

De 12 Artijckelen des alge-
meynen Christelijcke
Geloofs.

I Believe in God the Fa-
ther, the Almighty ma-
ker of heaven and earth,
And in Jesus Christ his on-
ly Son our Lord: which
was conceived of the Holy
Ghost, born of the Virgin
Mary: who suffered under
Poncius Pilate, was cruci-
fied, dead, and buried, de-
scended into hell. The third
day he rose again from the
dead, ascended into heaven,
(and is) sitting at the right
hand of God, the Father
Almighty; from whence
he shall come to judge the
quick and the dead. I be-
lieve in the Holy Ghost. I
believe an holy Catho-
lick Christian Church, the
Communion of Saints: for-
giveness of sins, resurre-
ction of the flesh: and
life everlasting.

I Ch geloobe in Godt den
Vader, den Almachtig-
hen Schepper des Hemels
ende der aerden. Ende in
Jesum Christum sinen
eenigh ghebozenen Sone
onsen Heere: die ontfan-
ghen is van den Heylighen
Geest, geboren upt de Ma-
ger Maria; die geleden
heeft onder Pontio Pilato,
is gekruyscht, gestorven, ende
begraven, neder gedaelt
ter hellen. Ten derden
dage weder op-geslaen
van den dooden, opgevaren
ten Hemel, sittende ter
rechtter handt Godts, des
Almachtighen Vaders, van
waer hy komen sal, om te
oordelen de levendige en de
dooden. Ich geloof in den
Heylighen Geest. Ich ge-
loof een Heylighe alge-
meyne Christelijcke Kerck:
gemeenschap der Heylig-
hen: vergevinge der son-
den: op-standinge des
bleeschs ende ewig le-
ven.

Dialogues

Samen

Dialogues in English and Dutch.

*Dialogues and ordinary
discourses among
men.*

Morning salutations,

Austin. Bernard.

A Good morrow Sir.

B. And you also Sir.

A Good morrow neighbour

B. And to you also, my lo-
ving neighbour.

A. God give you good mor-
row, Bernard.

B. And you also Austin:

God give you good mor-
row.

A. Good morrow be to you.

B. I thank you Sir.

A. I wish you a good mor-
row.

B. I wish the like also to
you.

A. I wish this day may be
prosperous to you.

B. And I wish it may not
go ill with you.

A. What do you up so early?

B. Is it not time to be up?

A. Wherefore do you rise so
soon?

B. To rise betimes in the
Morning is the most
wholesome thing in the
world.

2 Salu

*'Samen-spreckinghen en
gemeyne couringen on-
der de menſchen.*

Morgen groetenſſen.

Augustijn. Bernard.

A Goede morgen Heer.

B. Ende u goet mijn
Heer.

A. Goeden dagh buerman.

B. Ende u alsoo mijn liebe
naeffen.

A. Godt gebe u goeden
dagh Bernard.

B. Ende u mede Augustijn.
goeden dagh gebe u Godt

A. Goeden dagh spul.

B. Ik bedanch u mijn Heer.

A. Ich wensch u goeden
dagh.

B. Ich wensche u desgelijc.

A. Al moet desen dagh wel
sijn.

B. 't En moet u oock niet
quallijc gaen.

A. Wat maecht ghy so vroeg
op?

B. Allet niet tijt op te sijn?

A. Maerom haet ghy so
vroeg op?

B. 's Morgens vroeg op
te staen, is het gezondste
ding in de werelt.

2

2 Groet

The 12 Articles of the Ca-
tholick Christian Faith:

I Believe in God the Fa-
ther, the Almighty ma-
ker of heaven and earth.
And in Jesus Christ his on-
ly Son our Lord: which
was conceived of the Holy
Ghost, born of the Virgin
Mary: who suffered under
Pontius Pilate, was cruci-
fied, dead, and buried, de-
scended into hell. The third
day he rose again from the
dead, ascended into heaven,
(and is) sitting at the right
hand of God, the Father
Almighty; from whence
he shall come to judge the
quick and the dead. I be-
lieve in the Holy Ghost. I
believe an holy Catho-
lick Christian Church, the
Communion of Saints: for-
giveness of sins, resurre-
ction of the flesh: and
life everlasting.

De 12 Artijckelen des alge-
meynen Christelijcke
Geloofs.

Ick geloofte in Godt den
Vader, den Almachtig-
den Schepper des Hemels
ende der aerden. Ende in
Jesum Christumijnen
eenigh gheboornen Sone
onsen Heere: die ontfan-
ghen is van den Heylighen
Geest, gebooren upt de Ma-
ger Maria; die geleden
heeft onder Pontio Pilato,
is gekruyscht, gestorven, ende
begraven, neder ghebaert
ter hellen. Ten derden
dage weder op-gelassen
van den dooden, opgevaren
ten Hemel, sittende ter
rechtter handt Godts, des
Almachtighen Vaders, van
waer hy komen sal, om te
oordelen de levendige en de
dooden. Ick geloofte in den
Heylighen Geest. Ick ge-
loofte een Heylighe alge-
meyne Christelijcke Kerk:
gemeenschap der Heylig-
hen: vergevinge der son-
den: op-standinge des
bleetsche ende ewighe le-
ven.

Dialogues

Samen

Dialogues in English and Dutch.

*Dialogues and ordinary
discourses among
men.*

Morning salutations,

I

Augustin. Bernard.

A Good morrow Sir.

B. And you also Sir.

A Good morrow neighbour

B. And to you also, my lo-
ving neighbour.

A. God give you good mor-
row, Bernard.

B. And you also Augustin:
God give you good mor-
row.

A. Good morrow be to you.

B. I thank you Sir.

A. I wish you a good mor-
row.

B. I wish the like also to
you.

A. I wish this day may be
prosperous to you.

B. And I wish it may nor
go ill with you.

A. What do you up so early?

B. Is it not time to be up?

A. Wherefore do you rise so
soon?

B. To rise betimes in the
Morning is the most
wholesome thing in the
world.

2. Salu

Samen-spreckingen en
gemeyne couringen on-
der de menſchen.

M

Morgen groetenissen.

Augustijn. Bernard.

A Goede morgen Heer.

B. Ende u oock mijn
Heer.

A. Goeden dagh buerman.

B. Ende u alsoo mijn liebe
naeffen.

A. Godt gebe u goeden
dagh Bernard.

B. Ende u mede Augustijn.
goeden dagh gebe u Godt

A. Goeden dagh sy u.

B. Ik bedanch u mijn Heer.

A. Ich wensch u goeden
dagh.

B. Ich wensche u desgeltijc.

A. U moet desen dagh wel
zijn.

B. 't En moet u oock niet
qualtich gaen.

A. Wat maect ghy so vro-
eg op?

B. Is het niet tijt op te zijn?

A. Maerom haet ghy soo
vroeg op?

B. 's Morgens vroeg op
te staen, is het gezondste
ding in de werelt.

2. C

2. Groet

2 Dialogues in English and Dutch.

2. *Salutations at meeting and parting.*

Clemens. David.

C. **G**od save you David.
D. And you also Clemens.

C. God save you heartily.
D. And you also as heartily.

C. How do you?

D. I am well I thank God; at your service: and you Clement, how is it with you? well?

C. I am also in health: how doth your Father and Mother?

D. They are in good health praised be God.

C. How goes it with you my good friend?

D. It goeth well with me, goes it but so well with you.

C. I wish you good health.

D. I wish the same to you also.

C. I salute you.

D. And I you also.

C. Are you well? are you in good health?

D. I am well, indeed I am in good health, I am healthful, and in prosperity.

That

2. Groetenissen in't gemoe-
ten en van malcan-
deren scheyden.

Clemens. David.

C. **W**eest gegroet David.
D. Weest ghy oock ge-
groet Clemens.

C. Weest seer gegroet.

D. Ende ghy oock soo seer.

C. Hoe baert ghy?

D. Ick bare wel Godt
dank; tot, uwen dienst.
Ende ghy Clemens hoe
ist met u wel?

C. Ick bare oock wel: hoe
baren u Vader, en u
Moeder?

D. Sy zijn (Godt lof) ghesont.

C. Hoe gaet het met u mijn
goede vriend?

D. Het gaet my wel, gaet
't maer so wel met u.

C. Ick wensch u gesont te we-
zen.

D. Dat selve wensch ick u
oock.

C. Ick groete u.

D. Ende ick u oock.

C. Waert ghy wel? zijt ghy
wel te passe?

D. Ick bare wel. Ick ben
hoorwaer wel te passe.
Ick ben gesont, ende wel
barende.

C. That is good. That is well. That is pleasing to me. That maketh me glad. I love to hear that. I beseech you to take care of your health. Preserve your health.

D. I can tarry no longer now. I am in hast to be gone. I must go. I have need of my time. I cannot abide standing here: Fare you well. God be with you. God keep you still. I wish your health may continue.

C. And you also my loving friend. God protect you. God guide you. God be with you. May it please you in my behalf, heartily to salure your wife and children.

D. I will do your message. But I pray commend me also to your father and mother.

3. *Salutations for Evening tide and Night.*

Edward. Francis.

E. **G**ood even my friend.
F. You are welcome
Edward: I am glad to see you. How is it with your whole family? come you now from home? E. Yea,

C. Dat is goet. Dat gaet wel. Dat is my lief. Dat verblijft my. Ich hoore dat gaerne. Ich bidde u vraght (sorge) voor uwe gezondheid. Beware u gezondheid.

D. Ich mach nu niet langer toeben. Ich ben verlijgh om gaen. Ich moet gaen. Ich heb mijn tijt van doen. Ich kan hier niet blijbe staen. Maert wel, A dien. Blijft Gode beboelen. Blijft gelont.

C. Ende u oock mijn stede dient. God behoeve u. God geleide u. God zy met u. Welteft u mijnen toeghen u l. hupschouwe en kindert van hetten te groeten.

D. Ich sal de voodschap wel doen: Maer seggat voor my oock uwen vader ende moeder goeden dag.

3. Groetenissen voor den avond, stont, ende nacht.

Edward. Francis.

E. **G**oden avond dient.
F. Ghy zijt welkom
Edward: het is my lief dat ick u sien. Ho ist met u heel vryggest? komt ghy nu van hups.

C. 2

E. Yea, I came even now from home, and have left all in good health for so much as I know: and am come hither to visit you mine old acquaintance.

F. That is very well done: friends ought to be friendly. I am bound highly to thank you for your so great love and remembrance of us; I wish that I may deserve, and if it be possible, again requite it.

E. Forbear I pray you to complement so. I have done you no such great friendship, but you have done ten times more for me. But I cannot tarry here. I must return home, for it beginneth to be late and dark. My friend Francis, I wish you a good even.

F. I thank you heartily: and I wish you the same with a good heart. But what hast have you? It is not so late as it seemeth to be: for the daies begin to shorten.

E. Jaer, Ick home soo even van huys, en hebbe allegaer in gesontheyt gelaten hoor soo veel als ick weet: en ben hier ghekomen, om u i mijn oude kennis te besoeken.

F. Dat is heel wel gedaen: vrienden behoren vriendeljsche te zijn. Ick heb u hoogbeljsch te bedanken wegens uwen soo groots liefde en gedachtenis t'onswaerts; Ick wensche dat ick het verdienen, ende soo het mogbeljsch is, weder vergelden magh.

E. Laet afbidde ick u soo te complementeerden. Ick hebbe u i so grooten vrient-schap niet gedaen of ghv hebt mi t'ienmaal meer gedaen. Maer ick en kan hier niet beyden, ick moet weder t'huys gaen, want het begint laet en doncker te worden. Mijnen vrient Francops ick wensche u een goeden abont.

F. Ick bedanke u herteljsch: ende wensche u i desgeljschs upt goeder betten. Maer wat haest hebt ghv? Het en is soo laet niet als t'schijnt: want de daghen beginnen te verhoorten.

E. Although it were not late, yet I must be at another place of an errand, before I can go home.

F. Go to, I will not detain you. Only I wish this evening may be prosperous to you.

E. And I wish it may not be unprosperous unto you.

Salutations for the Evening.

George. Henry.

G. **W**hat is the clock? what time a night is it?

H. It is ten a clock. It hath stricken ten. It is almost ten a clock.

G. I know it not. I think it is not so late. It cannot be so late.

H. It is indeed. It is surely. I have heard it strike.

G. Then it is time to go to bed. We must then go to sleep. We must then depart, and go to rest.

H. I am not sleepy. I have at present no need of rest.

E. **M**i moet 't niet laet, nochtrans moet ik op een ander plaats om een boot-schap welen, eer ik 't huys kan gaen.

F. **G**iet aen, ik en sal u niet ophouden. **W**eenlijck wenshende dat u dit een geluchigen avondt magh zijn.

E. **G**ude u en 3p het niet ongeluchigh.

Groetenissen voor den avondt.

George. Henry.

H. **W**e laet islet? wat ure inde nacht islet?

H. Het is thien uren. Het is thien gheslagen. Het is by thien uren.

G. **I**ch weet 't niet. **I**ch meyne niet dat het soo laet is. Het kan so laet niet welen.

H. 't Is immers. 't Is door seker. **I**ch hebbet hooren slaen.

G. **S**oo islet tijdt om te bedde te gaen. **S**oo sal men gaen slapen en moeten dan han machander scheyden en gaen rusten.

H. **I**ch heb geen en vaech. **I**ch heb rechteboort geen ruste.

Dialogues in English and Dutch.

rest: I am not sleepy. I am
very watchful.

G. But I am very sleepy.
I have great need of rest. I
am very sleepy. I cannot
hold open my eyes. I bid
you therefore good night
my friend. God give you
good night.

H. Go then to sleep and
God keep you. I wish this
night may be prosperous to
you. I wish you a good
night. I wish this night
may further you, and that
you may sleep soundly.

G. I thank you for all your
kindness God be with you.

H. But stay a little. Me-
thinks you do much forget
your self. Ought we not
first to pray to God toge-
ther.

G. I thank you for your
remembrance. If it please
you to perform the duty, I
shall join with you willing-
ly.

H. Good, I will do it for
this time by Gods help.

ruffe van doen. Ich ben
niet slaperig. Ich ben veel
waker.

G. Maar ik ben hol ha-
cker. Rust is myn leer noo-
digh. Ich ben veel slape-
rig. Ich kan mijn ooghen
niet open houden. Daerom
wensche ik u goeden nacht
mijnen wint. Godt geve
u goeden nacht.

H. Gast van slapen: ende
Godt beware u. Dese
nacht zy u geluckigh. Hebt
enen goeden nacht. Dese
nacht bidde u, en slaep
ghy gesondelijck.

G. Ich bedanck u voor al-
les goets. Godt zy met u l.

H. Maar wacht een wep-
nig. My dunckt dat ghy u
selfs by wat vergeet. Be-
horen wy niet eerst aen te
bidden?

G. Ich bedanche u we-
gens v'indachtigmaking-
he, soo het u l. beleeft te
doen: Ich sal u geerne
geselschap houden.

H. Wel aen, Ich sal het
voor dees tijt met Godts
hulpe doen.

*Familiar Discourse of
rising up in the
morning.*

Margaret, Francis, Peter,

HO Francis! Arise and
go to School, you shall
be beaten; for it is past
seven a Clock.

Make you ready quickly,
say your prayers. Then shall
you have your breakfast.

Margaret, give me my
hose, make hast I pray you,
where is my doublet? bring
my garters and my shoes,
and reach me the shoeing
horn.

Put on first a clean shirt,
for that is f ul.

Make hast then, for I stay
too long.

It is moist yet; carry a
little, that I may dry it by
the fire.

I cannot carry so long,
go your way I will none of
it.

Your Mother will chide
me, if that you go to school
without your clean shirt.

I had rather you should be
sleaz, than I should be ei-
ther chidden or beaten.

Where have you laid my
girdle, my points, and my
inkhorn? C 4 Where

Bewoonlick Koutinge
van s' morgene
op te staen.

Margriet, Francoy, Pieter,

HDu francops! staet op
hen ter schoolen gaet ghy
sult ghesmeten worden
want 't is ober seven uren.

kleedt u haestlijcken,
seghe u ghebeden van suldp,
u wien ontbijt hebben.

Margriete geest my mijn
kousen: haest u sech vinds u
waer is mijn wambag? 2
brenght mijn kouse vanden
ende mijn schoenen; ende
't aantregger langhen.

Doet eerst een schoon hem-
deken, want dat is te dupl.

Maesse u dan want ick
te langhe beyden.

't is nogh boghtigh:
beydt een lussken dat ick
aant bier drooge. 4

Ich een soude so lange
niet konnen toeben: gaet
heen sech een begeret geen. 9

U moeder sal my bey-
den, se dat ghy schoolen ga-
et sonder u schoon hemde. X

Ich heb liever dat ghy be-
heben wort, dan of ick be-
heben oft e ghesmeten worde

Maer, hebby mijnen riem
gelept mijn nestelen ende
mijnen broeker? Maer 9

Where is my Buff jer-
kin?

Where is my linnen and
my woollen socks?

Where is my cap, and
my hat?

My coat, my cloak, and
my bonnet?

My gown, my gloves and
my muff.

*met
doek* My handkerchief, my sa-
chel, my books, my pen-
knife, and all my things?

I have nothing ready.

I shall tell my Father.

I shall cause you to be
beaten.

Peter, bring me some
water to wash my hands
and my face.

+
9 I will have no river
water for it is not clear;
give me some well water,
or fountain water.

Take the ewer and pour
upon my hands, pour high.

Cannot you wash in the
basin? shal you always have
a servant at your tail? you
are too wanton.

Wilt thou that I wash
my mouth and my face
where I have washed my
hands?

Give

Maer is mijn buffelschen
Budler?

Maer zijn mijn lijnen
socken, ende de wollen?

Maer is mijn kap, ende
mijn hoet?

Mijnen rok mijnen man-
tel, ende mijn bonnette?

Mijn tabbaert, mijn band-
schoenen ende mijn moffel.

Mijnen suyt douck, mijn
sacken; mijn boucken, mijn
penne-mesken, ende alle
mijn dingen?

Ik en heb niet gereet.

Ik sal mijn vader seggen.

Ik sal u doen slaen.

Peter brengh my wat wa-
ters om mijn handen ende
mijn aengesicht te wasschen.

Ik een begeer geen rup
water, want 'tis onklaer,
geeft my put water ofte
fonteyne water.

Neemt het lampet, ende
giet op mijn handen, giet
hoog.

En soude u niet konnen
in 't bekken wasschen? suldy
altoos eenen knaap achter
uwen steert hebben? ghij
zijt te aalwaerdich.

Wuldy dat mijnen mond
wassche ende mijn aenge-
sicht daer ik mijn handen
in gewasschen hebbe?

Geest

+ now aangezigt

Give me a Towel, Maiden, give me now my breakfast, for I am ready, make hast.

Have you saluted your father and mother? have you forgot that?

Where is my father?

He is in the shop.

God give you good morrow, father, and all your company.

Are you up? is it time to rise at eight of the Clock? you shall be whipt.

Go kneel down and say your prayers.

Our father which art in heaven, &c.

Now go and commend me to your master and mistress, and tell them, that I pray them to come to morrow to dine with me, that will keep you from whipping.

Now get you gone, and learn well, that you may say your lesson to me, when you come from school.

Well my father.

How to learn to buy and sell.

L God give you good morrow, Gossip, and your company. **M.** And

Geeft my eenen handt doech meessen. Geeft my nu mijnen ontbijt, want ich ben gereet, haest u.

Hebby u Vader ende Moeder gegroet? vergheet ghy dat?

Waer is mijn vader?

Hy is in de winkel.

Godt geve u goeden dach mijn vader ende alle u geselschap.

Zijdy op geslaen? ist tijt ten acht uren op te staen? ghy sult gegilpr worden.

Gaet halt op u knien, ende seght u gebeden.

Onse Vader die daer sijt in de hemelen, &c.

Gaet nu, ende groet my utwen meester ende meesterske ende seght hun, dat ich hun bidde morgen noen niet my te komen eeten: dat sal u beschermen van gegeseelt te worden.

Nu gae beenen, ende leert wel, op dat ghy u lesse weet te seggen, als ghy weder komen sult zyn bandet school.

Wel mijn vader.

Om te leeren coopen ende vercoopen.

L. Godt geve u goeden dagh gebapet, ende u geselschap. **M.** Ende

M. And you also Gossip.

L. What do you here so early in the cold? Have you been here long?

M. About an hour.

L. Have you sold much to day?

M. What should I have sold already? I have not yet taken handsel.

L. Nor I neither.

M. Be of good chear, it is yet early: God will send us some merchants (or chapmen.)

L. I hope so. Here comes one, he will come hither. Friend what will you buy? Come hither, do you please to buy any thing? Look if I have any thing for your turn. Come in, I have here good cloth, good linnen cloth of all sorts, good silk, Chamlet, Damask, Vclver. I have also good flesh, good fish, and good Herrings. Here is good butter, and good cheefe also, of all sorts. Will you buy a good cap? or a good book, in French, or in Dutch, or in Latine, or English, or a writing-book? Buy something. Look what you please to buy, I will sell it you good cheap. Ask for what

M. Ende u also Gebader.

L. Wat maecht ghy hier so vroegh in de koude? heb-
dy lange hier geweest?

M. Om trent en ure.

L. Hebt ghy veel van de-
sen dage verkocht?

M. Wat soude ick alreets
verkocht hebben? Ick en
hebbe noch gheen hant gist
ontfangen

L. Noch ick oock.

M. Hebt goeden moet, het
is noch vroegh: God sal ons
eenige kooplieden senden.

L. Ick hoop dat hier komt
eenen, hy sal hier komen.
Vrient wat wilt ghy koop-
pen? Komt hier belieft u
iets te kooppen? Welket of
ick niet en heb dat u dient.
Komt binnen. Ick hebbe
hier goet laken, goet lijnen
laken van alle soorten goet
zijbel aecken, Camclor, Da-
mass, fluweel. Ick hebbe
oock goet vleesch, goeden
visch, ende goeden baringh.
Hier is goede borer, ende
oock goeden keese, van alle
soorten. Wil dy een goede
bonette kooppen: of een goet
boeck, in francoys, oft in
Duysch, oft in Latijn, oft
Engelsch, oft enen schrijf-
boeck? Koopt wat. Beliet
wat

what you please, I will let
you see it; the sight shall
cost you nothing.

D. How much shall I pay
for an ell of this cloth?

L. You shall pay for it
five shillings.

D. How much must an
ell of this cloth cost me?

L. It must cost you twenty
stivers.

D. How much is a pound
of this cheese worth?

L. A pound will cost a
stiver.

D. How sell you a quart
of this wine?

L. The quart will cost
three stivers.

D. How much hold you
the piece?

L. I hold it at five gul-
dens at one word.

D. What shall I give for
this? but let me not too
high a price.

L. No truly, I will not
set you too high a price: I
will tell you at one word:
you shall pay for it seven-
teen stivers and an half, if
it please you.

D. It is a great deal too
much.

L. I.

wat u belieft te hoopen
ik sal u goeden hoop geven
Gyscht wat u belieft. Ich
sal 't u laten sien: 't ghe-
schte en sal u niet kosten.

D. Hoe veel sal ick voor de
elle van dit laken betalen?

L. Ghy sulter vijf schel-
lingen voor betalen?

D. Hoe veel sal my d'elle
van dit laken kosten?

L. Het sal u twintigh
stuyvers kosten.

D. Hoe veel geldt het pont
van desen keese?

L. Het pont geldt eenen
stuyver.

D. Wat geldt den pot van
desen wijn?

L. Den pot geldt drie stuy-
vers.

D. Hoe veel looft ghy het
stuk?

L. Ich looft, met een
woort vijf guldens.

D. Wat sal ick daer voor
geven? Maer en verlobet
my niet.

L. Geen ick seker; ick en
sal u niet verloben: ick sal 't
u seggen met eenen woort:
de: ghy sulter voor betalen
seventien stuyvers ende
eenen halven loo het u be-
lieft.

D. Het is veel te veel.

L. I. E.

L. It is not truly. How much do you bid me? Bid something. I will not sell it for that which you bid me. Bid me something.

D. What should I bid you? you have set it at too high a price.

L. I have not; but I did not say that I would not give it for less than I told you. Tell me what you will give me for it.

N. D. I will give twelve stivers for it.

L. For that price it is not to be sold, you proffer me less, you bid me too little. I have some here which I will sell you for that price: but it is not so good as that. I will shew you that which I will sell you for less price; but the lowest price is not always good to be sought. You cannot do better than to buy that

obscure
v.g. k. which is good. If you were my brother, I could not give you any better.

D. Will you take my money?

L. Not so.

D. You shall have two stivers and an half more.

L. I

L. Ten is feker niet. Hoe veel biedt ghy my? bied wat: Ick en sal 't niet geven voor 't gene ghy my biedt. Biedt my wat.

D. Wat soude ick daer op bieden? ghy hebt my te veel gelooft.

L. Ick en hebbe niet: maer 'tis niet geseyt dat ic 't niet minder geven sal als ick ghelooft hebbe. Seght my wat ghyer voor geven wilt.

D. Ick salder twaelf stuppers voor geven.

L. Voor dien prijs ist niet te koop, ghy biedt my hettes, ghy biedt my te luttel: ick hebt hier wel dat. Ick u voor dien prijs geven wil, maer 't en is soo goet niet als dat. Ick salder u wel laeten sien, die ick voor minderen prijs gheven sal; maer den minsten prijs en is niet altoos goet ghesocht. Ghy en meught niet beter doen, dan wat goets hoopen. Alwaert ghy mijn broeder soude ick u niet beter kunnen geven.

D. Wilde ghy mijn geldt hebben?

L. Alseo niet.

D. Ghy sult noch twee stuppers ende eenen halben hebben.

L. Ick

L. I cannot, I should then lose by it.

D. I can give no more.

L. Well, God guide you.

Go try elsewhere if you can buy better cheap: you shall have it now where for less price: I am able to sell you as good cheap as another, but I will not lose by it. I offer it you very near for the same price that it cost me, I must get somewhat, I sit nor here to gain nothing. I must live by it. You know well enough that every thing is dear, the one must follow the other, if you will not give the fifteen stivers I cannot help you, you are too hard, (too wise).

D. That I am indeed.

L. One can gain nothing by you: If every one were so hard as you are, I might well shut up my shop, for I should not get Bread to eat.

D. It is your pleasure to say so.

L. It is true verily.

D. Now hear one word.

L. Well say on.

D. I

L. Ich en kan niet, ich souder dan een verliesen.

D. Ich en magh niet meer geven.

L. Wel, Godt gheleyde u:

Gaet elders beken of ghy beter koop kont hoopen: ghy en sult het nergens voor minder prijs bekomen: Ich hebbe de macht u te goet koop te geven als een ander, maer ich en wil niet verliesen. Ich verlaet 't u by nae voor dien prijs dat het my gekost heeft. Ich moet wat winnen, ich en sit hier niet om niet te winnen, ich moeder af lehen. Ghy weet wel dat alle dingh hier is, d'een moet d'ander volghen, sit dat ghy de vijftien stuivers niet gheben wilt, kan ich u niet helpen, ghy zijt als te hard.

wise

D. Dat ben ich seker.

L. Men kan een u niet winnen: dat een pegelsich so moet ware als ghy, soude ich mijn winkel wel mogen sluyten, want ich en soude 't broot niet winnen dat ich eten soude.

D. Het belieft u soo te seggen.

L. 't is seker waer.

D. Nu hoort een woord.

L. Wel seght.

D. Ich

D. I will give you another silver, and no more: I can bestow no more, I shall be silent.

L. That were a small matter, I should also be children, if I sold it for less: Are you within a silver? It is a shame that you stand so long for a silver: what will a silver or two avail you?

D. Yes, you say well, here one silver, and in another place another, that is two silvers. Well, shall I not have it?

L. Not for that price.

D. Farewel then, I am gone.

L. God guide you. Now come hither, take it, I may not refuse my handfel, it is too good cheap.

D. You say so, but I say it is too dear, you have beguiled me.

L. I will free you of it, if you be not contented.

D. It would be a shame for me to do so. Hold, there is your money, how much must you have?

L. You know that well enough, thirteen pounds, and an half, is it not so?

D. Well

D. Ich sal u noch een stuiver geven, ende niet meer: Ik en mach niet meer geven, Ik soude bekeken worden.

L. Dat waer een kleyn sake, Ich soude oock bekeken worden dat icket minder gabe: Giet ghy op eenen stuiver na? 't Is schande dat ghy my soo lange om eenen stuiver rempt: wat magh u een stuiver of twee helpen?

D. Ja, ghy seght wel, eenen stuiver hier, ende eenen daer, dat zijn twee stuivers. Wel, sal ick niet hebben?

L. Om dien prijs niet.

D. Adieu, Ich gae.

L. Godt ghelepe u. Nu komt hier neemter, Ich en mach mijn bantgift niet ontsleggen, 't is te goeden koop.

D. Wat seght ghy, Ich segge dat het te dier is, ghy hebt my bedrogen.

L. Ik schelde u quist ist dat ghy qualick te vreden zijt.

D. Het waer my schande dat ick dat dede. Houde daer u gely, hoe veel moet ghy hebben?

L. Dat weet ghy wel, thien pont ende een half. Is soo niet?

D. Wel,

X. ghyt schelden!

D. Well, hold there: give me ten stivers back again.

L. I have no small money. For how much do you give me this?

D. For four shillings and six pence.

L. I will not take it at that rate. It is not worth so much.

D. But it is, ask else.

L. Give me other money, I shall not be able to put off this.

D. You may very well, I will make it good to you: if you can: or put it away, bring it me again, I will give you other money. Hold, there's another.

L. Now I am content, Will you have it carried for you? I will cause it to be carried for you. Take that Sirra, and go with him.

D. There is no need of it, I can carry it my self, farewell mistress.

L. I thank you heartily my friend: when you have need of any thing come to me, I will sell you good cheap.

D. Well mistress, I will do it willingly. Now God be with you,

D. Wel, houd daer: geest my diesen suppers weder.

L. Ich en hebbe geen kleyn gelt. Maar hoe veel geest ghy dit?

D. Maar hier schellinghen ende ses penninghen.

L. Maar dien prijs en sal ick niet ontfangen, 't en is soo veel niet weert.

D. 't Is immers, Wagter.

L. Geest my ander gelt, ick en soude dit niet konnen begeben.

D. Ghy lust wel, ick doet u goet: Ik dat ghy 't niet uytgeven kunt, brenget my weder, ick sal u ander gelt geven. Houd, daer is een ander.

L. Nu ben ick te breed, wilt ghy 't gedragen hebben, ick sal 't u doen dragen. Ghy knecht neemt dat ende gaet met hem.

D. 't En is geen noot, ick sal het wel dragen, adieu Aroutwe.

L. Groeten danck mijnen vriend: als ghy iets van doen hebt komt by my, ick sal u goeden hoop geven.

D. Wel Aroutwe, ick sal 't geerne doen. Zijt Gode beholen.

waard.

Een

A meal of ten
persons.

H. From whence come
you?

I. From School. From
Church. From the Ex-
change. From the market.

H. Whither go you? whi-
ther are you going?

I. I go home. I am going
home.

H. What a clock is it?
what hour is it?

I. It is almost twelve a
clock. It is past twelve a
clock.

H. Is it so late?

I. Yea, surely, and there-
fore I must go hence, for I
fear that my mother will
be displeased with me. I
shall be I doubt shent of
my mother. God with you
Hermes.

H. Have you such great
hast? hath not our Ma-
ster asked for me?

I. I have not heard him:
I can tarry no longer. Fare-
wel. I go.

H. Go your way. God
guide you.

I. God give you good even
mother, and all the compa-
ny.

M. Whence

Een maeltijde van chi-
en personen.

H. Van waer komdy?

I. Van der schoolen. Van
der kercken. Van de beurs.
Van den merckt.

H. Waer gaet dy? waer
gaet ghy heen?

I. Ich gaë t' huys. Ich
gaë na huys toe.

H. Wat ure ist? wat rijt
ist? Hoe laet istet?

I. Het is by den twaelf
uren. Het is over den twa-
elf uren.

H. Ist al too laet?

I. Ja hoorleker, ende daer-
om moet ick heene gaen,
want ick vrees dat mijn
moeder quaet op my sal
zijn. Ich twissel dat ick
van mijn moeder bekeert
sal zijn. Godde Derman.

H. Hebby lo grooten ha-
ste? en heeft ons meester
na my niet gebraght?

I. Ich en hebt niet gehoort.
Ich en mach niet langer
toeben, adieu. Ich gaë.

H. Gaet Godt geleeyde u.

I. Godt gebe u goeden a-
bont mijn moeder, ende
al het geselschap.

M. Van

M. Whence come you John? where have you tarried so long? wherefore come you so late? Is't well done? I bade you to come at four of the Clock: it is now almost six. Tell me now where you have been: For you have been long out of the School, I know that well: I will tell your Master.

I. Pardon me I pray, I come even now from the School. I knew not that it was so late. I have tarried no where, you may send and ask our master, if you please whether it be not so.

M. I will do that. I will know the truth. Go now, cover the Table, lay the cloth, prepare the Table, and hast you quickly.

I. Well mother, I will do it. I will see all things well. But where is the Table cloth?

M. The Table cloth is within there upon the cupboard. Set on the salt first. can you not remember that? I have told you of it more than twenty times: you learn nothing, it is a shame.

Go

M. Van waer komt ghy Jan? waer hebby u so lang gebleet? waerom komdy so laet? Is't wel gedaen? Ich hebbe u beboelen ten vier uren te komen: het is nu op den seffen. Seght my nu waer ghy getweest hebt? want ghy hebt lange uster Schooten geweest, dat weet ich wel: ich sal t'ont Meester segghen.

I. Dependens u gracie. Ich kom nu seshonr vander Schoolen: Ich en wiste niet dattet soo laet was. Ich en hebbe nergens gebleet. Ghy moghet onse Meester daer waagen, soo het u beleeft, off also niet en is.

M. Dat sal ich doen. Ich sal de waerheit weten. Gaet nu, decht de tafel. Berent de tafel, ende haest u seet.

I. Wel moeder, Ich sal't doen. Ich sal't te rechte beschicken. Waer wadt is de ammelaken.

M. D'ammelaken is daer binnen op 't trefoor. Dattet sout eerst op, Ghy dat niet onthouden? Ich hebbe u meer dan twintigh segsen ghelapt: ghy een seert niet. 't is groote schande.

D

Gaet

Go fetch Trenchers, gob-
lets and napkins.

I. Well my mother, where
be they.

M. You can find nothing.
There if they be, was it not
well sought? Go fetch
bread.

I. Well, give me money.
How much shall I bring?

M. Bring two stivers
worth, for one siver of
white, and for one siver of
brown, half one and half
another. Bring that which
is new baked.

I. Well, I go. Lo here is
bread, mother.

M. You have done well.
Wash the beer-pots.

I. I have washed them a
good while since.

M. Bring hither the spoon-
basket.

I. That hangeth there on
the nail.

M. Set on a fire Platter-
ring. And go fetch wood
to make a fire. Go wher
the knives. Put water into
the Laver, and hang up a
white Towel there. And
then come and make the
fire burn.

I. Hitherto Mother I
have done what you have

com-

Gaet halen telloiren, kroo-
sen, ende serbsteffen.

I. Welk mijn moeder, waer
zijnde?

M. Ghy en kunt niet vin-
den, daer zijnde. Is't niet
wel ghesocht? gaet broodt
halen.

I. Welk geeft my ghelt? Hoe
veel sal ick brengen.

M. Brengt twee stivers
werts, voor eenen siver
wits, en voor eenen siver
bruins, half een half ander,
en brenghet al nieu bakken.

I. Welk, ick gas. Dier hier
is brood moeder.

M. Ghy hebt wel gedaen.
Wascht die beer-potten.

I. Wie heb ick langh ghe-
waschen.

M. Brenght hier den lepel-
kast.

I. Die hanght aan den na-
gel.

M. Set op den Schotel-
ring. Ende gaet nu hout
halen, om een vier te maken.
Gaet doet de messen. Giet
water in 't Laver, ende
hanght daer een witte hand-
doek. Komt dan en doe
het vier branden.

I. Moeder tot nu toe heb
ich gedaen, I gerne ghy my

bevolen

teyoor

commanded. What now is your further pleasure?

M. Come now to me, and I will teach you manners which you ought to observe at the Table.

I. I pray you teach them me, and I will hearken diligently to you without interrupting a word in your speech: and I hope that I shall also observe what you give me in charge?

M. Go to, first of all you shall cleanse your nails. After that wash your hands. Presently after that bless God. Then sit your self handsomely down. Take the meat with your fingers, and grasp it not with the fist. Offer not to eat first. Also drink not first. Lean not on your elbow. Sit upright. Spread not out your arms. Drink not greedily. Also eat not hastily or greedily. Take that which lieth next before you. And keep not your trencher too long. Gape not on other folks. Wipe your mouth when you will drink, not with your hand, but with the napkin. What you have bitten off dip not again into

beholen hebt. Wat is dat ghy nu verder begeert.

M. Komt nu by my: ende ich sal u manieren leeren. Niet ghy over de tafel beweegt te houden.

I. Ich bidde u leert mi, ende ich sal u niet afkeijch toe hooren sonder niet een woord tusschen u reden te hallen: Ich verhoop oock dat ich onderhouden sal te ghene ghy my bevelen wilt.

M. Wilt aen. In den eersten sult ghy u nagelen teugnigen. Daer na wasschet u handen. Tersont daer na gebenedijt Godt. Dan siet u properlijk neder. Grijp de spijs niet met de vingheren aen en hant niet niet de buijst. En bestaet niet eerst te eten. Drink niet eerst. Leent niet op dijne elleboghe. Sit rechte op. Spreyt de armen niet uyt. Drink niet begheerlijk: Oock en eet niet haestlijk of begheerlijk. Besmet dat naef voor u leyt. En houdt u trefloos niet te langhe. Gast ander lieden niet aen. Weegh dijnen mont als ghy drinken wilt: niet metter handt maer metter serbet. Daer ghy aen gebeten hebt

D 2

en

x sonder

The dish. Lick not your fingers, gnaw also no bones. Cut your meat in pieces with your knife. Grease not your mowth. Wipe y^r fingers often. Pick not your nostrills. Be silent when no body asketh you any thing. Eat so much as you desire. When you have eaten enough, then rise from the Table, and bow submissively to the Company. Wash your hands again. Take away the table cloth, and give thanks to the Lord.

I. I thank you forsooth. I shall endeavour God willing to observe all that you have bidden me. But in the mean time what further service have you for me to do?

M. Behold your father is coming. And your Cousin David with him: go meet them, put off your hat, and bow your self handsomely.

I. Well mother, I go. You are welcom my father, and your company.

P. Peter, is that your son?

P. Yes, it is my son.

D. It is a goodly child.

God make him a good man.

en sopt niet weder. En lechte u vingeren niet. Snaeche oock gheen beenderen. Snijst u spijsse metten messe ontwor. En besmeert vlijnen mont niet. Waegh u vingeren niet. Pickt u nostrills. En peutert u neus. gaten niet. Swijghe als men u niet en vraeghe. Eet soo veel als ghy begeert. Als ghy genoegh gegeten hebt staet van han de tafel op, en buigt u onderdanighlijkhoof t' geselschap. Wascht u handen weder. Neemt de tafel laken op ende vand den Heer.

I. Ik bedancke u! Het Godts hulpe sal ich trachten al 't geene ghy my bevolen hebt na te komen. Maer wat hebt ghy onder tuschen hoor woorden diens hi hoor my te doen?

M. Hier u Vader komt, ende David u nebe komt met hem: gaet henlieden tegen. doet u konetse af, ende buycht eerlijck.

I. Wel mijn moeder, Ich ga. Welck welckom mijn Vader, ende u geselschap.

D. Peter, is dat u sohn?

P. Ja, het is mijn sohn.

D. Is een schoon kind.

Godt maech hem een goet man.

UAT

I pray God make him al-
waies to prosper in virtue.
God bleſs him.

P. I thank you Coſin.

D. Doth he not go to
School?

P. Yes, he learneth to
ſpeak French.

D. Doth he ſo? It is ve-
ry well done. John, can you
ſpeak good French?

I. Not very good coſin:
but I learn.

D. Where go you to
School?

I. In the Lombard ſtreet.

D. Have you gone to
School long?

I. About half a year.

D. Do you learn to write
alſo?

I. Yes coſin.

D. That is well done,
learn alwaies well.

I. Well coſin, if God pleaſe.

M. Coſin, you are welcom.

D. I thank you, Coſin.

M. Coſin, will you tarry
there? why come you not
in? Come warm you, and
then we'll go eat.

D. Do you think that I
am a cold? That were great
ſhame for me.

M. Coſin, how do you?

D. Well, I thank God.

M. Where

man. God laet hem altijt in
deurbben toenemen. Gode
ſegbene hem.

P. Ich danck u nebe.

D. En gaet hy niet ter
ſchoolen?

P. Jae hy, hy leert fran-
cops ſpreken.

D. Doet hy? het is ſeer
wel ghedaen. Jan hondp
wel francops ſpreken?

I. Het leert wel nebe, maer
ich leere?

D. Waer gaedp ter ſchoo-
len?

I. In de Lombaert-ſtrate.

D. Hebdp langhe ter ſchoo-
len ghedaen?

I. Om trent een half jaer.

D. Leerdp oock ſchryben?

I. Jae ich nebe.

D. Dat is wel ghedaen,
leert altoos wel.

I. Wel nebe, beſteft Gode.

M. Nebe, weest welckom.

D. Ich danke u, nicker.

M. Nebe wilp daer blij-
ben? waerom en hondp niet
hinne? Comt u wermen
dat ſullen wy gaen eten.

D. Meyndp dat ich koude
heb? het zoude my groot
ſchande zijn.

M. Nebe hoe iſt met u?

D. Wel, Gode dank.

M. Wel

M. Where is my Niece
(my Cousin) your wife?
wherefore have you not
brought my Cousin with you?

D. She is sick.

P. Is it true? Is she sick?
what disease hath she?

D. She hath an Ague.

M. Hath she had it long?

D. About eight daies.

M. I knew not that. I will
go see her to morrow, if it
please God. Francis, bring
hither a stool for your co-
sin. Cousin come to the fire.
Francis, go to the door,
some body knocks. Look
who is there. It is Roger,
I know very well.

F. Well mother, I go.
Who is at door there?

R. A friend. Open the
door.

F. Are you there, Roger.

R. Yes, I am here. Is
your father at home?

F. Yes, and my mother
too. Come in, I'll tell my
father that you are come.

P. Francis, make all rea-
dy, that we may go ear.

F. Father, All is ready.
You may go ear when you
please.

P. Well, I come presently.
Call the children.

F. Well

M. Waar is mijn Stichte?
waerom hebde mijn nichte
niet mede ghebracht.

D. Sy is sieck.

P. Het waer? Is sy sieck?
wat sieckte heeft sy?

D. Sy heeft de kooftle.

M. Heeft sy die langhe ghe-
habt?

D. Ontrent acht daghen.

M. Dat en wil ik niet.
Ich salse moighe gaen be-
soeken soo t' God beliest. Fran-
ciscs brengh eenen stoel
toes u nebe. Hebe comt by
den biere, franciscs gaet
daer hooren. Men klopt daer
heuet wie daer is. Het sal
Wogier zijn, dat weet ich.

F. Wel moedert ich ga, wie
is daer hooren?

R. Het is een briendt, doet
de deure open.

F. Zijp daer Wogier?

R. Ja, ich den vater. Is u
Wader t'huys?

F. Ja, ende mijn moe-
der oock, komt binnen. Ich
sal mijn Wader seggen, dat
ghy ghekomen zide.

P. franciscs, maech al
ghereede, om te gaen eten.

F. Wader 'tis al ghereet.
Ghy meught gaen eten alst
u beliest.

P. Wel, ich come tetsondt.
Hoep de kinderen.

F. Wel

F. Well Father, John, where are you? you must come to Supper (or to dinner). where do you tarry? what do you there?

I. What should I do? I have business here.

F. Know you not that we are going to supper? Come say the blessing.

I. Well, I come.

P. John, why come you not? must you be called? Bring hither chairs.

M. Peter, let us sit down.

P. Well, I am content.

M. David, sit in there.

D. I be not displeased, I will not do that. Let Peter sit there, I pray.

M. Peter is not wont to sit there. He will sit here, it is his place. John, give thanks.

I. No mother, excuse me. I pray you, it doth not become me to do what work when my father, and so many of my friends are present. For I am but a youth, and we must give to God the best we have, when we serve him.

P. The Lad speaks very wisely.

F. Wel mijn vader. Jan waar sijt? ghy souhet bemien esten. Welck sijt op? wat maect ghy daer?

I. Wat soude ik thaken? Ich heb hier wat es doen.

F. En weet ghy niet dat men gaet eten? Come segt de Benedictie.

I. Welck ich come.

P. Jan waerom en komdy niet? Moet men u roepen? brencht hier stoelen.

M. Pieter laet ons gaen sitten. Het is rijt.

P. Wel, ik beng te vreden.

M. David sit daer inne.

D. Joh en sijt u niet, dat men las ich niet doch. Laet Pieter daer sitten. dat vnde ich u.

M. Pieter is niet gewent daer te sitten. Hy sal hier sitten, het is sy plaetse. Jan segt de benedictie.

I. Heen mijn moedet, behoudens u gracie. Dat werck doe en betaemt my niet in't bywesen van mijn vader en soo veel wijse vrienden. Want ich maer een Jonghen ben, en als wy Godt dienen, moeten wy hem het beste gheben dat wy hebben.

D. Den Jongel sijn sprake leet

jongeling. bywezen, mijn

W. I say. Peter, you are master of the house. I pray desire a blessing of the Lord.

P. Well, let us then do it?

Prayer before

Meat.

Lord God Almighty, who hast made all things of nothing, and yet preservest them by thy divine power, and hast fed the people of Israel in the wilderness: Be pleased to extend thy blessing over us thy poor servants, and sanctifie to us these thy gifts, which we receive of thy bountiful hand, that we may use them soberly and holily according to thy good will; and thereby acknowledge that thou art a father, and the fountaine of all good to us. Grant also that we may alwaies, and before all things seek that spiritual bread of thy word, whereby our souls may be fed unto everlasting life, which thou hast prepared for us through the holy passion and blood shedding of thy beloved Son our Lord Jesus Christ. Amen.

I. God

I seet wijselijck. Pieter ghy zijt meester van 't huys. Ich versoecke dat ghy den Heer om een segen bidden wilt.

P. Wel aen, laetet ons dan doen.

Het Gebedt voor den eer.

Heer almachtighe God, ghy die alles up niet geschapen hebt, ende noch door uwe Goddelijcke kracht onderhoudt; end' het volck Israel in de woestijne gespijs hebt, wilt uwen segen strecken over ons uwe arm dienaren, ende ons beghijnen dese uwe gaben die ghy van uwe milden hant ontfangen, op dat wijselijck ende beghijlijck nae uwen goeden wille mogen ghebruicken, ende daer door bekennen dat ghy ons een Vader ende oorspronck alles goeds zijt. Geeft oock dat wy alst en de hoor al'e dinghen soeken dat gheestelijck brood uwen woorts met welcke onse ziel en gespijs worden ten ewighen leuen, 't welck ghy ons bereydt hebt door 't heylig lijden ende bloet vergieten uwe liebens soons onles hoeren Jesu Christi.

I. God

twy / wingsting

1. God bless you my Father and mother, and all your company.

M. Francis, bring us the viuals. Bring the sallet, and the salced flesh. Fill us some drink. Fill for your Cousin, and then round about. Francis, sit down with us. John, go fetch some portage for your brother: and let the other be made ready. Run quickly.

I. Brother, take your portage. Have you too much?

F. Yea, I have too much.

I. Eat is not all: leave that which you have too much.

P. Wherefore eat you not your portage while they be hot?

F. They be yet too hot.

M. John, bring hither some bread. Roger hath no bread. Fetch a trencher, and bring some mustard.

P. Give me the beer-pot.

R. Hold there, hold it fast.

P. Let go, I hold it well.

M. Peter, drink not after your portage, for it is unwholsome. Eat first a little before you drink. Peter,

I God seghen u mijn Vader, mijn moeder, ende al u geselschap.

M. francops, brencht ons t'eten. Brencht dat salaet, ende het ghesouten vleesch. Schenct ons te drincken. Schenct utwen nebe ende boort alomme. francops sit by ons. Jan gaet portagie halen, voor utwen broeder: ende doet d' ander gereet maken. Laope seet.

I. Broeder, houd u portagie, hebbs te veel?

F. Ja, ik heb te veel.

I. En setet niet all, laet het gene dat ghy te veel hebt sult.

P. Maerom eet ghy utwe portagie niet, dewijls dat sy heet is.

F. Sy is noch te heet.

M. Jan, brencht hier broot. Hoger en heeft geen broot. Haelt een tellioze, en brencht hier mostaert.

P. Geeft my den bier pot.

R. Houdt daer. Houdt hem wel.

P. Laet hem gaen. Ik houde hem wel.

M. Pieter, en drincht niet na utwe portagie, want het is ongesonr: Eet eerst een luttel eer ghy drincht. Pieter

(niet)

Get me some meat, and
me some bread too. Can
Francis some meat, for he
hath nothing to eat.

P. Must I serve him? Can
he not serve himself? Can
for your self, you are big
enough. Help your self: for
I will not serve you. I serve
no body but my self.

M. Give him some meat,
for he is ashamed: he dares
not eat, that I see well.

P. Well, hold there. Bring
some chat else.

I. It is not yet ready.

M. Look whither the pies
and the carts be brought.
Go fetch the roast meat and
fill wine here. Fill for your
Father. Fill it full. See you
not what you do? you spill.
Roger hath no wine. See
you not that?

I. Make room there for
to set on the platters.

M. Now you are all to-
gether welcome.

A. Here is indeed where-
withall. You have been at
too much charge.

M. I have not truly. I am
sorry that there is no more.
But you must be content.

A. Truly

snijt my vleesch. Snijt my
soek brood. Snijt franciscus
teeten, want hy heeft niet
teeten.

P. Moet ich hem dienen?
Can hy hem selven niet die-
nen? Snijt selve, ghy zijt
groot genoeg. Welpt u sel-
ven: want ich en sal u niet
dienen. Ik en dien niemant
dan my selven.

M. Geef hem wat t'eten,
want hy schameit hem: hy en
durf niet wren dat se ik wel
t'eten, houd daer. Brijng
hier wat anders.

I. Ten is noch niet gereet.

M. Welck oft de passagen
en de taerten gebracht zijn.
Gaet hale t'gebrant, ende
schenck hier wijn. Schenck
voor uwen Vader. Schenck
al vol. En liet ghy niet wat
ghy doet? Ghy spilt. Wo-
lier en heeft ghy geen wijn.
En lijd dat niet?

I. Maecht daar plaats om
de schotelen te setten.

M. Nu zijt t'amen alle
welckom.

A. Hier is wel waer mede.
Ghy hebt te veel hossen ge-
daen.

M. Ik en hebbe seker niet.
Het is my leet dat er niet
meer en is. Maer ghy moet
te vreden wesen. A. 'Tis

A Truly it is well said.

M. Peter, carve up the shoulder. Bring hither radishes, carots, and capers. Give David some of that Hare, and of the Conies. Carve up the partridges. you carve not to us. Be merry I pray you.

R. Here is enough to make merry withal.

P. John, fill us to drink.

I. Here is no more wine.

P. Go fetch more. How like you this wine?

D. Me thinks it is good.

P. Shall we bid him bring of the same?

D. Even as it pleaseth you.

I. Where shall I go fetch it?

P. Where you fetched this. Or go fetch it on the market at the white flour de luce. Or where you will.

I. How much shal I bring?

P. Bring two quarts, Or three pints. Go apace, and come again quickly.

I. I will run all the way father.

M. Francis, rise you now up and serve at the table. See if there be any thing lacking. Will you yet have

any

A. 'Tis seker wel geseyt.

M. Pieter ontgint de schouder. Waenght hier radissen, karotten, ende cappers. Dient David van dien Hase, en van de Conijnen. Ontgint de partrissen. Ghy en dient ons niet. Wacht als goede ciere ick bids u.

A. Hier is wel om goede ehlere te maken.

P. Jan schencht ons te drinken.

I. Hier en is geen wijn meer.

P. Gaet anderen halen. Wat dunkt u van desen wijn?

D. Wy dunkt dat hy goet is.

P. Wiltten wy van den selven doen beenghen?

D. Alsoo't u belijft.

I. Waer sal icket gaen halen?

P. Daer ghy desen gebaelt hebt; ofte halet op de merck. Ende witte lesse, ofte daer ghy wilt.

I. Hoe vele sal ick beenghen?

P. Waenght twee potten, oft dese pinten. Gaet rasch, en komt haest weder.

I. Ick sal altoos loopen vader.

M. francys, staet nu op, en dient ter tafelen. Wisset ofter niet en ghebreeck.

Wilt

rasjes

any more meat? Speak boldly.

F. No more mother: I have eaten enough, God be praised.

M. Drink now. Is there any beer in your pot?

F. Yea mother, there is enough in it.

M. If there be none in, go fetch some.

A. Dost not some body knock at the door? go look.

F. Is there any body?

H. Yea, open the door, I have been here more than half an hour.

F. What is your pleasure? (what would you have?)

H. Good even friend. Is your master at home?

F. Yes, wherefore? would you speak with him?

H. Yea, where is he?

F. He sits at table. Would you have any thing with him? I will do your errand. Who shall I say asketh for him?

H. I must speak with himself. Tell him that I am his uncle's servant (Or) tell him that I come from his uncle.

F. Well, I will go tell him so, carry here a little.

Father

Wilt op noch t'eten hebben? Seggbet stoutelijck.

F. Neen ich moeder. Ich hebbe ghenoech ghegeten, Godt zy ghelooft.

M. Drink nu. Is er bier in uwen pot?

F. Jae't moeder. Daer is genoeg in.

M. Is er niet in, gaet haelt wat.

A. Cloptmen niet aan de deure? Gaet beket het?

F. Is daer yemandt?

H. Jae't, doet oper. Ich hebbe hier meer dan een half ure ghewest.

F. Wat bekest u?

H. Goeden abont vrient. Is de meester t'huys?

F. Jae hy, waerom? Wilt op hem spreekken?

H. Jae ich, waer is hy?

F. Hy sit ter tafelen. Wescijst u yet? Ich sal de boodschap wel doen. Welc sal ich seggen die na hem vraecht?

H. Ich moet hem selve spreken. Seght hem dat ich sijn ooms dienaar ben (oft) seght hem dat ich come van sijn oome.

F. Welc sal 't hem gaen seggen. Bepot hier een lut-

tel

Father, here is a man would speak with you.

P. What man is it?

I. I know him not. He saith that he cometh from mine uncle.

P. Ask him what his pleasure is.

I He saith that he must speak with you.

P. Well, let him come in.

F. Come in friend.

H. who is there within?

Are there many folks?

I No, but three or four.

H. God blefs all the company.

P. Welcom Henry. What good news bring you?

H. Peter, my master hath sent me hither, inciting you, that you will please to come to dinner to him to morrow at noon.

P. How doth my uncle?

H. He is in health thanks be to God.

P. And all his household.

H. They are all very well.

P. I am glad to hear it. But you must tell him, that I thank him with all mine heart, & that it is impossible for me to come at noon: for I was four daies agoe

invited

rel. ~~Maer~~, hier is een man die u spreken wil.

P. Wat man is 't?

I. Ich en ken hem niet. Hy seyt dat hy komt van minen oom.

P. Vraecht hem wat hem beseft.

I. Hy seyt dat hy u spreken moet.

P. Wel, doet hem binnen komen.

F. Mijn vrient komt in.

H. Wie is daar binnen? Is er vele volk?

I. Neen, maer drie of vier.

H. Godt seggen alle 't geselschap.

P. Welkom Henrick. Wat segt u goet?

H. Pieter, mijn meester heeft my hier ghesonden, u biddende, dat u valsebe morgen middagh met hem te komen eten.

P. Hoe vaert mijn oom?

H. Hy vaert wel, Godt dank.

P. Ende al sijn huysgesin?

H. 't is al in goeden doen.

P. Dat hoor ik gaerne.

Maer ghysul hem seggen, dat ik hem bedanche met goeder herten, ende dat my onmogelijc is te middagh te komen: want is hem omtrent vier

daghen

invited forth. If that were
not, I would come willing-
ly, but I will come to him
to-morrow after noon with-
out fail.

H. Well, I will tell him.
God give you good night.

P. Tarry Heary, Drink
before you go.

H. I am not a thirſt, I
thank you.

F. Tarry, you muſt drink.

H. I muſt go.

M. Is not John come yet?
where ſtudies he ſo long?

F. He comes: (He is com-
ing.)

P. John, what is the rea-
ſon that you tarry ſo long?

J. I could not come ſooner
Father. There were many
folks. I have run all the way.

M. Well, fill ſome wine
here.

P. David, taſt it whether
it be good.

D. That I will. Fill me
ſome therein. The other
was better.

R. It was not. This is
better in my judgment.

M. Anna, you are not
merry. How cometh it that
you ſay nothing?

A. What ſhould I ſay? It

daghen upt-ghenoot. Ten
ware dat, ich ſouder geerne
gaen. Waer ich ſal moeghen
na de midach ſouder eenige
foute by hem homen.

H. Wel, ich ſal't hem leggen
Gode gehe u goeden nacht.

P. Wepu Hendrick Drink
eer ghy gaet.

H. Ich en heb geen doſt,
ich bedanche u.

F. Wepd. Ghy moet eens
diancken.

H. Ich moet gaen.

M. Is Jan noch niet ge-
homen? Waer roeft hy ſo
lange?

F. Hy komt.

P. Jan, hoe komst dat dat
ghy ſo langhe tyeft?

J. Ich en konde niet eet
kumen vader. Daer was
veel volck. Ich hebbe altoos
geſlopen.

M. Wel ſchenkt hier wijn.

P. David, preeft oft hy
goet is.

D. Dat ſal ich doen.
Schend my daer inne. Den
anderen was beter.

R. Hy en was niet. Wel
is na mijn oordeel beter.

M. Amehen ghy en ſijt
niet vrolich. Hoe komt het
dat ghy niet en ſeght?

A. Wat ſoude ich ſeggen?

Tis

is better to be silent than to speak badly. I cannot speak English well, therefore I hold my peace.

M. What say you? you speak as well as I do, and better too.

A. I do not. I would I did it, although it cost me twenty guildens.

M. David, You eat not. Cut me of that, That is sodden too much, and this is roasted too little. Is it not?

D. I think so too.

A. Roger, lend me your knife, I pray you.

R. Take it, but give it me again when you have din'd.

A. If I do not give it you again, lend it me no more.

R. No truly.

A. Is it a good knife, how much did it cost you?

R. It cost me three silver.

A. Is it good cheap. Let me have it for that price: I will give you your money again.

R. I am content.

M. Roger, you do eat nothing. Methinks you mince it. Help your self. Are you ashamed?

R. Do I not eat well?

eat

'Tis beter te zwijgen dan quallijk te spreken. Ich en kan niet wel Engelsch spreken, daarom zwijge ich.

M. Wat seggy? Ghy spreekt soo wel als ich doe, ende beter ook.

A. Ich doe niet. Dat soude ich wel willen: al kostte my t'wintigh guldens.

M. David, ghy en eet niet. Snijt my daer af. Dat is te seet gesoden, ende dit is te luttel gebraden, is niet?

D. Dat dunckt my noch.

A. Rogier, leent my u mes, Ich bid u.

R. Neemet, maar gebet my weder als ghy gegeten hebt.

A. En gebe ic't u niet weder, en leent my niet meer.

R. Geen ik seker.

A. 'T is een goed mes. Hoe veel heeft 't u gekost?

R. Het heeft my drie silver gekost.

A. Het is goetd koop. Laet my hoordien prijs hebben: ich sal u gelt weder geven.

R. Ich heng te bieden.

M. Rogier, ghy en eet niet. Ghy dunckt dat ghy mince. Helpt u selven. Zijt ghy beschaemt.

R. En eet ich niet wel. Ich

eet

eat more than any one at the table.

M. That do you not.

A. You eat nothing your self.

M. I have been eating all this while.

P. Let us drink well, if we have not enough to eat.

A. What say you? Is not here enough to eat? Here is enough for twenty persons to eat. You have put your self too much charge.

P. I have not. Now I drink to you, and I beseech you for all the company, And first for you, next neighbour, Will you pledge me?

A. Yes, with a good will if it please God. Drink now: you have not drunk all out. I will fill it you yet once again.

P. Wherefore should you do so? Have I not drunk it out? How much lacketh it? I will drink it out. Look there. Now it is out. Pledge me now, you seek nothing but to beguile me.

A. I shall not be able to drink any out. I have too much.

P. What should hinder you?

eat meer dan yemant dier ter tafelen is.

M. Ghy doet niet.

A. Ghy en eet selve niet.

M. Ich heb altoos gbegeten.

P. Laet ons wel dinken, ist dat wy quatsich t' eeten hebben.

A. Wat segdy? Is hier niet wel t' eeten? Hier is voortwintigh personen genoech t' eeten. Ghy hebt al te groot kost gbedaen.

P. Ich en doe niet. Nu bringe ick u? ende ik bidde u voer alle t' geselschap, ende in den eersten voer uwen naesten ghebuer. Suldy my beschept doen.

A. Ja ick, met goeder berden indien t' Godt belieft. Nu dincht: ghy en hebt niet uytgedroncken. Ich sal t' u noch eens vol schencken.

P. Maetom soudy dat doen? En heb ick niet uytgedroncken? hoe veel schiltet? Ich sal t' uytspinnen. Niet daer het is nu uyt. Doet my beschept: ghy en loecht niet dan my te bedriegen.

A. Dit en soude ick niet konnen uytspinnen: ick hebbe te veel aen.

P. Wat soude u ghebeuen?

Ich

Schillet, what

you? I have drunk incontinently? Ick hebbet wel upt-
ghedroncken.

A. You had not so much. A. Ghy en hadt so vele
as I: your cup was not full. Niet als ick: uwe kroes en
was niet vol.

P. But it was. P. Ghy was immer.

A. It was not. A. Ghy en was niet.

P. It's true, but my cup
is greater than yours. P. 'Tis waer, maer mijnen
kroes is grooter dan den
uwen.

A. Well, let us change. A. Wel, laet ons manghe-
len (ruylen).

P. I am content, give me
yours. P. Ick ben te vreden, gheft
my den uwen.

A. I will not. I will keep
mine own, keep that which
you have. A. Ick en sal niet, ick
boude myn en den mijnen,
bewaert dat ghy hebt.

P. Drink then. P. Drink dan.

A. Well, presently, Look
now if it be not clean out. A. Wel, terfoudt. Siet
nu oft niet schoon upt is.

M. Yes, wherefore must
you be so much incensed?
To whom did you drink?
Drink to me once. Are you
angry with me? M. Ja'st, waerom laet ghy
u soo bidden? Weten hebby
't gebracht? brengbet my
eens: 3/3/3 gram op my?

A. Why should I be an-
gry with you? A. Waerom soude ick op u.
i. gram gheen?

M. Because you do not
drink to me. M. Om dat ghy't my niet
en brenght.

A. I have drunk to you. A. Ick hebbet u ghebract.

M. I did not hear it. There
is enough of drinking. It
were a commendable thing
if the law of Abasuerus were
well observed among Chri-
stians in their feasting.
where
M. Ick hebt niet ghebract.
'Tis genoeg van dinken.
Het waer een pypel-wetigh
ding indien de wet Abasue-
ri wel onder de Christenen
gehouden werde in't houden
datter gesmaeten daer nie-

mande

where none were compell-
led to drink more than he
desired, or he found good
for him. We must eat also.
I am very hungry. Cut me
a piece of meat there.

A Have you no hands?

M. Yes, but I cannot
reach to the dish.

P. Well, I will serve you,
have you enough?

M. I have nothing yet.

P. Hold there. Have you
enough now?

M. Look what he giveth
me. What is that good for?
Keep it you, and eat it
your self. Roger, cut me
some of that shoulder.

R. Well. Hold there.

M. I thank you.

P. John, bring bread, and
fill wine, fill round about.

M. Some body knocks at
door. Hear you not John?

J. I go, no other. It is Luke
Andrews servant.

M. What would he have
with me?

J. He bringeth somewhat.

M. Doth he? bid him
come in.

J. Luke, go in.

L. God bless his company.

P. Luke, are you there?

L. Yes.

handt ghebroughten. Hierde
meer te beincken als by de-
geerde oft hem goed vorder.
Alsi moeten ook zeden. Ich
hebbe grooten honger. Snijt
my daer een stuk vleesch af.
A. Hebt ghy ghene handen?
M. Ja. Ich magt ich han-
niet wel aan de schotel ghe-
rahen.

P. Wel, ich sal u dienen.
Hebt ghy ghenoech?

M. Ich en heb noch niet.

P. Hour daer, hebt ghy nu
genoech?

M. Wellet wat by my geest.
Wat mach dat helpen. Hour
het voor u, ende eet ghy het
selve. Roger, snijt my van
die schouder.

R. Wel, neemt daer.

M. Ich dancke u.

P. Jan, bringt brood,
ende schenck wijn. Schenck
verromme.

M. Men klopt daer vooren?
En hoort ghy niet Jan?

J. Ich gae moeden. Het is
Lucas Andrews knecht.

M. Wellet wil by my hebben?

J. Hy bringt wat.

M. Doet hy doet hem bin-
nen komen.

L. Lucas gaat binnen.

L. Godt seggen't geselschap.

P. Lucas zijt ghy daer.

L. Ja.

Knaap

L. Yes, Peter, bring you?

P. What news bring you?

L. Not much, Peter.

P. How doth you, Master?

L. He is well Peter. He witheth you a good night, he commends him to you, and hath sent you this, in-
weaving you to accept it lovingly; and that you would not only receive the small gift, but also his good will: for he sendeth it you as a token of his love, therefore vouchsafe to receive it in good part.

P. Thank your Master, and tell him, that I will deserve it, if God please.

L. Well Peter,

P. Fill Luke some drink.

L. And light him forth.

L. Good even Peter, and your company.

P. Good even Luke. Have you drunk?

L. Yes, Peter I thank you?

M. John snuff the Candle, look if the other be ready. Take all this away, and bring something else.

M. Bring clean trenchers, and bring us the fruit with the cheer.

L. It is all here forth.

P. Take

L. Ja ich Dieter.

P. Wat seght ghy niet?

L. Hier veel Dieter.

P. Hoe haert u meester?

L. Hy haert wel, Dieter, hy doet u goeden nacht seggen. Hy gebiedt hem in u goede gratie, ende sendt u dit, u biddende dat ghy t ontfangen wilt met goeder betren, ende en wilt niet alleen de kleine gifte ontfangen, maar ook sinen goeden wille: want hy sendet u in teyken van liefde, daerom wilt in danck ontfangen.

P. Ghy sult uwen meester bedanken, ende sult hem seggen dat ich't verbleven sal, bedanket God.

L. Wel Dieter.

P. Schenckte Lucas te drinken, en licht hem up.

L. Goeden avond Dieter, ende u geselschap.

L. Goeden avond Lucas.

Hebt ghy ghen ioncken?

L. Ja ich, Dieter, (ich ben) danck u.

M. Jan snuyp de Kerse.

Weslet of d'ander geestes.

Merkt dit al te samen goed

ende brengh wat anders

brengh schoone tellen

ende brengh ons 't frugt

met de Kerse.

L. Wat siet al dat?

P. Hier

haers

P. Take away the dish.

A. David drink to me.

D. That will I do gladly.
I drink to you with all my heart.

A. Much good may it do you. I expect it earnestly.
I will pledge you.

D. Rogers know you no news?

R. No truly, I know none but good.

D. Do not men talk of peace?

R. I cannot tell what to say of any peace. I believe that peace is yet far to seek.

D. Have you not heard tell how that the King of France hath lost a battail against the Spaniards.

R. I have heard such a report indeed, but men speak so falsely, that one cannot tell what to believe. Men speak indeed of great wonders, but God only knows what shall happen.

D. You say true.

R. If we would make peace with him, the war should not long continue.

D. That is true indeed.

P. John, take away

the dish.

P. Neemt de schotel weth.

A. David brenget myn vin.

D. Dat sal ik gheerne doen. Ik brenge u met goeder herten.

A. Alles moet u bekomen, ich wachte gheerne: Ik sal u beschept doen.

D. Hoglet en weet ghy niet nieuws?

R. Neen ich seker, ich en weet niet van goet.

D. Spreekt men niet van de vrede?

I. Ik en weet van geenen vrede te spreken. Ik geloofte dat de vrede nuoch herre te soeken is.

D. Hebt ghy niet hooren segghen ho de Conink van Frankrijk den krijt verlooren heeft tegen de Spaniaerden?

R. Dat heb ik hooren seggen, maer men liecht so vele, dat men niet en weet wat men gelooven sal. Men spreekt van groote wonderen, maer Godt weet als eens watter geschieden sal.

D. Ghy segt waer.

R. Maer 't dat wy peys niet hem wilde marchen, sou den vooellooge niet langhe duren.

D. Dat is seker waer.

P. Jan, doet dit al wegh.

De weg.

away, and come let us
give God thanks for all his
benefits.

Thanks after

meat.

Lord God Heavenly
Father, we thank
thee for all thy benefits
which we continually re-
ceive of thy bounteous
hand: that it is thy di-
vine will to sustain us in
this temporal life, and to
supply us with all things
necessary for us; but espe-
cially, that thou hast be-
gotten us again to an hope
of a better life, which thou
hast revealed to us by thy
holy Gospels. We beseech
thee merciful God and Fa-
ther, not to suffer our hearts
to be rooted in these earth-
ly and fading things; but
that we may alway look
upwards to Heaven, ex-
pecting our Saviour Jesus
Christ until he shall ap-
pear in the clouds for our
redemption. Amen.

I. Much good may it do
you, my father, my mother,
and all the company.

P. Let

ende hant laet ons Godt
danchen voor alle sijne wel-
daden.

Danck- segginghe

na den eeten.

Heer Godt hemelsche
Vader, wy danchen u
voor alle u weldaden die wy
sonder op-houden van uwe
milde hant ontfangen: dat
tet uwen goddelijken wil-
le is, ons te onderhouden in
dit tijdelijck leven, ende ons
te versorgen met alle onse
nooddruft: maer insonder-
heyt, dat ghy ons verhoert
hebt tot een hope van een
beter leven, 't welck ghy
ons hebt gheopenbaert door
uwe Heylige Evangelium.
Wy bidden u barmhertige
Godt ende Vader, dat ghy
niet toe en laet, dat onse her-
ten in dese aerdtische ende
vergankelijkhe dingen ge-
wortelt zijn, maer dat wy
altijt mogen opwaerts sien
ten Hemel, verwachende
onsen Saligmaker Jesus
Christus, tot dat hy in de
wolken verschijnen sal tot
onser verlossinghe. Amen.

I. Wel moet u behouden
mijn Vader, mijn Moeder,
ende alle het geselschap.

W. C. 3

P. Laet

P. Let us now drink munda
before we eise.

R. That is well said, but
then we must also gve
thanks the second time.
Peter, how much wine have
we had? we will pay for
the wine.

P. Indeed, you shall not,
you shall pay nothing, on
word for all. If I be able
to make you drunk I shall
also have wherewithall to
make you drink.

R. What is that to the
purpose? The wine is now
dear.

P. You hear what I say.

D. Well, then we thank
you Sir. It stands in in
hand is deserve it.

P. I thank you also that
ye came, Francis, bring
her a flagon, and make a
good fire for us water us.

F. The fire is kindled
faster.

D. We are not a cold,
we will go hencey for it is
time.

M. What hark have you?
It is almost ten o'clock.

M. 'Tis not yet.

R. But it is.

M. John, fetch the Land
horn.

D. We

P. Lat ons nu eens on
drinken, eer dat wy opstaen.

R. Dat is wel geseyt, maar
dan moeten wy noch de
tweede reys dankseggen.
Pieter ho veel wijns heb
ben wy gehad? wy willen
de wijn betalen.

P. Ghy en sult seker niet,
ghy en sult niet gheben, een
woord al. Weet ich de mach
gehad u teeten te gheben,
ich salse doch wel hebben on
ul te drinken te gheben.

R. Wat soude dat zijn? de
wijn is nu dier.

P. Ghy doort wat ik o
legge.

D. Wel dan, wy danken
u, het staet ons te betide
nen.

M. 'Tis al berdent.

P. Ik dank u oock dat
ghy ghehoemen zijt. Fran
cis, bringt eenen murlaet,
ende maect goet bier, on
s te warmen.

F. 't Bier is ontstecken,
mijn Ladt.

D. Wy en hebben ghe
houde, wy willen beeen
gaen want het is tijt.

M. Wat haest hebt ghy?

A. Het is wel thien uren.

M. 'Tey is noch niet.

R. 'Tis immers.

M. Jan haelt de lantwerp.

D. Wy

A. We will not have the lantern. It is clear weather: there is no need of it.

H. God give you good night.

P. And you also, I commend you to God.

For to ask the way with other familiar communications.

G. Od save you, Master Robert.

H. God give you a good life.

4. Whither ride you so fast?

B. To Antwerp, so the Whiston said.

A. And I also: if you will, we will go together.

B. Is please me very well: but you ride a little too fast for me.

A. Let us ride as you please: it is all one to me, for my horse ambleth very easily.

B. And mine doth run too hard. Now let us ride in God's name: What folk

D. Wij willen niet hebben de lantaarn: het is te klaar weder: bewijzen hoort.

H. Gode ghebe u goeden nacht.

P. Ende u ook: te Gode bebele ik u.

Om na den wech te vragen, met andere gemeene propoosten.

G. Oot beboeden, Meester Robert.

B. In Godes, Gode ghebe u een goet leven.

4. Maer rijdt ghy soo spoedig?

B. Ja Antwerpen, ten Sinnen macht.

A. Ende ich ook: ist dat ghy wilt, wij zullen wel samen gaen.

B. Het belieft my seer veel: maer ghy rijdt wat te seer voort my.

A. Laet ons rijden soo t' u belieft, het is my alleens, want mijn veerde gaet wel gematthelich den tel.

B. Ende het mijn daer te hardt. Nu laet ons rijden in Godes name: wat lieden

4. 3ijn

Sinnen What

be they that do go before

us? *A. I know them not truly.*

A. I know them not truly.
ly, they be Merchants: let
us put on our hoes, for to
overtake them, for I am
afraid that we be out of
our way.

B. We be not, be not a-
fraid.

A. Yet it is good to ask
it.

B. Ask of that she-shep-
herd.

A. My love, where lieth
the right way from hence
to Antwerp?

C. Right before you,
turning neither of the
right nor on the left hand,
till you come to an high
Elm-tree, then strike on
the left hand about.

A. How many miles have
we from hence to the next
Town?

C. Two miles and a half,
and a little more.

A. Now let us ride at
leisure, for I am out of
doubt: I see the tree where
of the bath told us. It is
very dusty, the dust doth
put out my eyes.

B. Take this Taffery to
put before your face, and it
will keep you from the
dust.

zijn dat die daer voor ons
gaen?

A. Iken henle seker niet,
het zijn Hooplieden: laet ons
op aenrijden, om hun te
achterhalen, want ich segt
dat wy upt den weghe zijn.

B. Wy en zinniet, en hebt
geen vrees.

A. Nocht ans is goet dar-
men draeghe.

B. Al racht dese Schap-
herderinne.

A. Mijn lief, waer leyt den
rechten weg van hier na
Antwerpen?

C. Al recht voor u, niet
wischende noch ter rechter,
noch ter linker zijden, tot
dat ghy komt aen eenen
hoghen oem, dan slaet ter
linker hand om.

A. Hoe veel mijlen hebben
wy van hier toe aen t'naeste
Dorp?

C. Twee mij en ende een
half, ende een luttel meer.

A. Laet ons nu gemakke-
lijck rijden, want ich ben
upter sorgen: Iek sie den
boom daer spons af gelept
heest. 'Tis seer stofachtigh
het stof maecht my blind.

B. Neemt dat taffet af om
voor u aensicht te doen ende
het sal u beschermen van het
stof,

forget, what

last, and from the Sun.

A. It is no need, for the Sun goeth down: I am afraid that we shall not come by day-light to the Town.

B. With your leave: but the worst is that this way is dangerous because of thieves: they did rob the other day a rich Merchant, hand by this tree, the which maketh me afraid to be robbed, unless we take heed.

A. I see the steeple of the Town, unless I be deceived.

B. Truly, it will be late before we come there: I doubt that we shall not get in.

A. By your favour, they do not shut the gates before nine of the Clock.

B. So much the better, for I would not be gladly in the Suburbs.

A. Not further.

B. Let us ask of these Folk for the best Inne of this Town.

A. Take no care for that, I know well the best Inne of the Town is the red Lion, in the Chamber Street.

Let

Hof, ende van de Donns.

A. En is niet van nood, want de sonne gaet onder: ick hebbe segge dat wy by daghe in de Stadt niet en sullen komen.

B. Mer oorloft: maer d' argste is dat desen wegh so ghewissch is om de straetschenders toll: men sette een rijcken koopman af neffens desen boom: welck my doet vreesen dat wy niet en sullen ons en sien.

A. Ick sie den toren van der Stadt ist dat ick niet bedogen en ben.

B. Weken, het sal spate zijn eer wy daer komen: ick soege dat wy niet en sullen in geraken.

A. Mer oorloft, men sluyt de poorten hoer negen uyten niet.

B. So veel te beter, want ick en verberge niet gerne in de Voor Stadt.

A. Noch ick oock.

B. Laet ons dese Heeren vragen waer de beste herberge van deser Stadt is.

A. En segget niet hoer ick weet wel de beste herberge van de Stadt, het is den roodden Leeu, in de Kamer Straet.

hoer

Laet

Let us make haste I pray
you, for me thinks they
draw up the draw-bridge.

-B. I am so weary, that I
cannot go any further: and
moreover, my horse hath
eaten the skin that a nail
doth prick him, so he is hurt
upon the back: and then this
country is so hard, that it
bruisseth me altogether.

-A. Let us ride in them.

*Common talk being
in the Inn.*

Robert, Simon, the Host
and others.

God keep you from all
fortune, my friends.
B. Ye be welcome Sir.

A. Shall we well have
lodging here for this night?

B. Yea forsooth Sir: how
many be you?

A. We be six of a com-
pany.

B. We have lodging e-
nough for three times as
many: Light down when
it pleaseth you.

A. Have you a good stable,
good

Let ons wat dachten, ich
blyve u, want my ducht
barmen de vat-bringge op-
trecht.

B. Ich ben so moede, dat
ich niet soude kunnen voo-
der komen ende dat meer
is mijn pierde blyndt: ich
gepaste dat het vernagelt is,
of gequest op den rugge:
ende dan is dese callye so
hardt datte my voet ende al
bescht.

A. Laet ons dan in rijden

Ghemeene kouringen
zijnder Herberghen.

Robert, Simon, de Weert
ende andere.

Godt bewaer u booy om
gelicheit, myn vrienden.

B. Jijc welkomme int
Herten.

A. Sullen wy hier wel ber-
berghen booy desen nacht?

B. Ja ghy trouwen: mijn
Heere: hoe vele sijt ghy?

A. Sijc zijn ons sesen te
hoops.

B. Wy hebben logijs gene-
gh booy desenachs des velds:
Wat af alst u belofst.

A. Hebbt goet stallinge,
goed

good hay, good oats, and

good litter, have you good

The best in the Town,

and you shall taste of it.

Have you any thing

to eat?

Yes Sir, I have down

only, for you shall taste

nothing.

Use us well, for we

be weary, and half dead

with hunger and thirst.

B. Sir, you shall be very

well used, and your horses

also.

As is well said, I have

well my horse, when you

have taken off his saddle,

undo his tail, give him good

straw, take his halter which

is in the purse of the saddle,

the halter home, take your

own, I will give you your

money again, and you shall

have some money to drink.

C. Sir, there shall be no

fault: take your horse

drunken?

No, but do not water

him yet, for he is yet too

hot, you would cause him

to take the glanders, with

him a little, and when he

goet hay, goede habel, ende

goeden linnen: hebby goe-

den mijn best in de stad:

Den besten ban der stades

ghy sulst of proeven.

A. Hebby wat t'eten?

B. Jaick mijn Heeren, ic

heeft af, want ghy en lust

niet gebreck hebben.

A. Tractert ons wel,

want wy sijn moede, ende

half doot van hongers ende

doest.

B. Mijn Heeren, ghy sulst

wel getraect worden, en-

de u perden oock.

A. Ic wil wel gelept, wijst

mijn peert te doen, als ghy

ontfaelt hebt, ontlaecht

den steert, maecht hem goe-

den legbet neemt sijnen half-

ter die in den zadel, bydel

is: heeftet gheuen, so hoop-

ter eenen, so sal u gheit

weder gheuen, ende ghy sulst

u dinc gheue hebben.

C. Mijn Heere, daer en sal

geen gebreck an sijn: heeft

u perdt gheueken?

A. Neent, maer ic leidet

noch niet te drincken, want

der is noch te heet, ghy sou-

det doen vempigh worden,

heft dat wat, ende als een

luttel ghegeten sal hebben,

so sulst ghy te drincken

seiden.

Lead him out yet to

So if the girls be porbri-
ken, being my chadges,
which on the saddles bow
tangen & draw off my
boots, and make them
clean, then put my boot-
hose within.

11C. In that'll be done, Sir,
Worth it please you now to
come to supper, the way is
12A. Thou saist well, thou
art a good fellow, now
with, let us go, I am ready.

I shall go abroad to supper,
 if any body ask for me, you
 shall find me at the Tye-
 fards house; and the Tell
 about that fair day after
 supper I will come again:
 - 309 m d 11 12 m 11 12 h
 - 71 of Heark here: go mor-
 row early before you wa-
 ter my horse, bring him to
 the Smiths, and let him
 take heed for mending him.

D. Sir, do not forget to
help me, and I will
pledge you all at once.

106. Truly you are to
blame greatly for break-
ing such good company.

D. There is no remedy, I
will be mottow all the day
keep you company.

Q. What folk be there
with in? C. They

C. They

fepden Weret of de ring-
 jelen niet gheboken zijn:
 draengt mijn bouwet; die
 aan den zadel boom hangt
 trekt mijn leerfen up ende
 maecte schoon, dan tegre
 de ftrophelen inne.

C. Het sal gedaan worden,
 my: Speete: belybet u nu
 ten abontmale te komen.

A. Ghy seght wel; ghy
zijt een goet ghesell: nu wel,
laet ons gaen, ich ben afge-
treedt.

D. Ja ga uyt t'eten, ist dat jemandt na my be-
eght, ghy sult my binden
ten hupse van Trelozier:
oft segt hem, dat ich terstont
na den Abentmale weder
komen sal.

A. Hoort hier : morgen
 breegh eer ghymijn beerd
 te dānenen lepper, en leppit
 tot den doef-smit, ende dat
 op t'afst vernagele. *Y. Hoort*

D. Mijn heeren, en ver-
getet my niet te vergheten.
ende ik sal u alle getijch
beschept doen.

A. Dekers ghy beft groot
ingetijch, fo worden gefel-
chap re heken.

D. Daer en is gheen
reden, ich sal u moogen
betschap houden.

A. Wat volck is daer bin-
en. 753 C. 't zijn

С. П. 301а

taarfen boots!

C. They be guests.

A. From whence be they?

C. Of this Town, will it please you to eat with them?

A. It is all one to us.

B. Much good may it do you Sirs.

C. I thank you mine Host.

B. I pray you make good cheer with such as there is, and spare not the wine, for it is hot. Tapster, draw a half pint of claret Wine, that they may tast of it. My guests, how do you like this Wine? Tasts it not well? hath it not a fair colour? is it not worth the drinking?

A. It is fair and good? where is my Hostels?

B. She will come anon, in the mean time make good cheer with such as ye have: ye shall be better entertained another time.

A. We be very well mine Host, we thank you.

B. Sir, I drink to you.

A. I look for it from your hand mine Host, I pledge you with all mine heart.

B. Sirs, will it please you to give me leave to drink to you?

A. I

C. 'T isijn gassen.

A. Van waer zijnde?

C. Van deser Stadt: beliebet u met hem ceten?

A. Het is ons alleens.

B. Godt zegden u mijn Heeren

C. Ich bedanch u mijn Heert.

B. Ich bidde u macht ciete van 't ghene dicker is, ende en spaert den wijn niet want het is heet. Welvermeest, tapt een upethen rooden wijn, om hem te laten proeven. Wijn gassen, wat dunckt u van desen wijn? en smaect hy niet wel? en heeft hy niet een schoon colour? is hy niet wel waert datmen hem drincke?

A. Hy is schoon en goet: waer is de Weerdina?

B. Hy sal terstont komen, macht ter wijle gode ciete van 't gene dat ghy heet: lust op een ander reple beter getoest worden.

A. Wy zijn seer wel heet. Weert, wy dancken u.

B. Wijn Heert, ich brenge u.

A. Ich wachre van u Heert. Weert, ich sal u besocht doen met goeden herten.

B. Wijn Heere, beliebet u my ontflof te geben dat ich 't u brenge?

A. Ich

A. I thank you an hundred thousand times.

X B. Methinks that I have seen you some time, but I do not remember well where: methinke, h that that it is at Brussel.

A. Yea truly, I am of Brussel.

2 B. It will not displease you if I ask your name: how are you called?

A. I am called Sampson.

B. Of what kindred are you?

A. Of the lineage of the Sholers.

B. You say true, now begin I to know you. How do you?

A. As your friend, ready to do you friendship.

B. I thank you for your good will: from whence come you now, from beyond the sea?

A. No, I come from France, from England, and from high Dutchland.

A. What news in France?

A. Truly nothing good.

B. How so?

A. They are so chafed, the one against the other, that I am even afraid to speak thereof.

B. God

A. Ick bedanck u hondert duysent maal.

B. Ghy dancet dat ick u een ydell gesien hebbe: maer mi en staet niet wel voen waer: mi dancet dat het te Brussel is.

A. Jaet seker, ick ben van Brussel.

B. Ghy en sutt u niet vergen dat ick uwen name vrage: hoe heet ghy?

A. Ick heet Sampson.

B. Van wat geslachte sijt ghy.

A. Van den geslachte der Scholers.

B. Ghy segt waer, nu word ick u kennende. Hoe daerop al.

A. Als uwen vriendt, getuet om u vrientchap te doen.

B. Ick bedanck u van uwen goeden wille: Van waer komdy nu, van oet zee?

A. Neen, ick kom uyt Oranckryck, uyt Engdelant, ende Duytsland.

B. Wat seyt men nieuw in Oranckryck?

A. Sekers niet goet.

B. Hoe dat?

A. Ghy sijn soo beest de een op de andere, dat ick en en groen wel heb daer af te sprekken.

B. God

Verbiten

ndert
ich u
maer
hoen
et te
han
del-
ame
gist
der
rop
ge-
te
en
te
pr
de
h
t

A. God preserve us from
landish war, for it is an
ill plague: but we must
have patience, we shall
have peace when it shall
please God.

A. What news do men
report in this Town? what
good do men say?

A. It is all good, I know
no news.

A. Sirs, by your leave:
I feel my self sickish.

B. Sir, if you be ill at ease,
go and take your rest, your
Chamber is ready: Joan,
make a good fire in his
Chamber, and let him lack
nothing.

A. My friend, in my bed
made: is it good?

B. Yes, Sir, it is a good
feather-bed, and the sheets
be very clean.

A. Pull off my hose, and
warm my bed for I am very
ill at ease: I shake as a leaf
upon the tree. Warm my
kerchief, and bind my head
well. Soft, you bind it too
hard; bring my pillow, and
cover me well, draw the
curtains, and pin them with
a pin: where is the Cham-
ber.

B. God beschietme in slaan-
de inlandischen oogen, want
het is een plage: maer top
morgen verduuldigh sijn, wy
sullen den peyn hebben als
Godt believen sal.

A. Wat septalen nieuws in
dese stadt? Wat seght men
goets?

B. 'Tis al goet, ich weet
niet nieuws.

A. Mijn Heeren, en belicht
u niet: ich gebod my wat
sieckachtigh.

B. Mijn Heere, ist dat ghy
u sieckachtigh voelt, so
gaet u rusten, u kamer is
bereyt: Jannchen, maecht
goet bier in zijn kamer en-
de dat hy gheen douch ge-
breck en hebbt.

A. Mijn lief, is my bedde
gemaecht? Ist goet?

B. Jaet, Mijn Heere, het is
een goet pluym-bed, ende
de slaepplakenen sijn seer
schoon.

A. Trect mijn housten up,
ende hert mijn bedde, want
ich ben seer qualich te passe,
ich hebe gelsich het loof op
den boom. Mermt mijnen
slaepdoeck ende bindt my
mijn haest wel. Wels ghy
bindt te sijt, dregt mijn
oorkussen, ende decht my
wel, schuijft de gordijnen,
ende

91

91

aph where is the Cham-

ber port where is the privy?

Q. Follow me, and I will

show you the way: go up

straight on: you shall find

them at the right hand, if

you see them not, you shall

smell them well enough.

Sir, doch it please you to

have no other things, are

you well?

A. Yea my love, put out

the candle, and come near-

er to me.

F. I will put it out, when

I am out of the Chamber:

what is your pleasure, are

you not well yet?

A. My head licks too

low, lift up a little the

bolster, I cannot lie so

low. My love, kiss me once,

and I shall sleep the bet-

ter.

F. Sleep, sleep, you are

not sick, seeing that you

speak of kissing: I had ra-

ther die, than to kiss a man

in his bed, or elsewhere.

Take your rest in Gods

name, God give you good

night, and good rest.

A. I thank you fair maid-

en.

ende speetle met een spie-

gaer is den pisse-pot? wa-

is de bepleesscheit?

F. Volgt my, ende t-

sal u den wech wijzen: ga-

daer boven al terde upt, ghy

sult se vinden aen de rechte

hant, ist dat ghyse niet

siet, ghy sult wel rieken.

Mijn Heere, en bepleest

niet anders, zijt ghy wel?

A. Ja ich mijn lief, doe

de keersle upt, ende kom

war by my.

F. Ich salse upt doen, al-

ich upter hameren den/ma-

bestest u/zijt ghy noch niet

wel?

A. Mijn hooft leyt te laag,

best een luttel den hooft-

peultich op, ich en soude so

laege niet konnen liggen.

Mijn lief, kuss mij eens, en

ich sal des te beter slapen.

F. Slaept, slaept, ghy

en zijt niet sick, nu ghy

spreekt van kussen: liebet

te sterben van eenen man

in sijn bedde te kussen, ofte

elders. Rust in Gods

name, Godt geve u goeden

nacht, ende goede ruste.

A. Danch hebt schoen doch-

ter.

niet

Com.

Kon.

Communication at
the uprising.

Simon, Robert, Arthur.

A
HO shall we rise? is it
not time to rise?
B What is it a Clock?
A It is two of the Clock,
Boy, bring som: light, and
make: some fire, that we
may rise.

B Cry louder, he hear-
eth you not.

C Here I am Sir, what
is your pleasure? it is not
day yet, you may well sleep
two good hours before it
be day.

A Go, go, kindle the fire:
thou wilt make us as slug-
gish, and as good husbands
as thou art. Dry my shirt,
that I may rise.

B Let him carry in bed
that listeth, as for me, I
have too much business.

A Where is the horse-
keeper? go tell him that he
lead my horse to the water:
when he hath well rubb'd,
and curried him, comb d
his mane, saddled, and trus-
sed up his tail, that he will

let

Koutinge is het
op-staen.

Simon, Robrecht, Arnuc.

A
HO, sollen wy opstaen?
en ist niet tijt op tessaen?
B Wat ure ist?
A Het is twee uren: Jon-
ghen, brenge siet licht, ende
maecht vper dat wy mogen
opstaen.

B Roept Iupher, hy en
hoort u niet.

C Wter den stek mijn Deere,
wat bellest u? het is noch
gheen dagh, ghy moecht
noch wel twee goede uren
slapen eer dat het dagh is.

A Gaet, gaet, ontsteket
vper: ghy wilt ons noch
soo luy maken, ende soo
goede luy. Iupden als ghy.
Woocht mijn brude, op dat
ick mach opstaen.

B Blijft in 't Bedre te
wilt, aengaende van my ick
hebbe te veel te doen.

A Waer is den stal-knec?
gaet him segghen dat hy
mijn peerdt te water leyde
als hy 't wel gewaschen ende
gerol. Hamt heeft, de mane,
gekemt gelabelt, ende den
neert gevloebren, dat hy 't

te

wel

vlock is a flock of hair

let him drink well, and
then let him give him a
peck: nī an half of oar.

2 A. Go buy me a dozen of
points, the eyes & holes of
my flockens are broken.
Lend me your bock n.

C. Are you up Sir?

A. Yea, is it not time?

C. It is not late: the Mer-
chants have not yet opened
their shops, neither their
ware set forth; make your
self ready at ease.

A. We go to the Church.
make ready in the mean
while the breakfast.

C. What shall I make
ready for you? It is to day
fish-day.

A. How?

C. It is Saint Bartholo-
mew's eve, it is fasting day.

A. I did not think on it
truly, I knew not that it
was fasting day. Prepare us
a dozen of new laid eggs
rosted in the embers, hot
cakes, and sweet butter:
let us go Sirs, are ye ready?

B. Truly, here is a fair
and a rich Town. Behold
what fair streets, and fair
hales.

A. There

now spirit.

wel laet drincken, ende dat
hy 't daer na gebe ander
half spinne habenen.

B. Gaet hoopt my een do-
zen nasselen, de nassie-garen
van mijn houlen zijn gebro-
ken. Leent my uwen petem.

C. Zijdy ober eynde mijn
Heere?

A. Ja, ick en ist ick niet tijt.

C. Ten is niet spaep, de
kooptieden en hebben noch
hare winckels niet geopent,
noch hangoet voort gedaen,
kleeft u met gemakke.

A. Wij gaen ter hercken,
maecht daertusschen den
ontbijt reede.

C. Wat sal ick u rei a ma-
ken? het is beden vis-dagh.

A. Hoe?

C. 'T is S. Bartolomeus
about, het is vastendagh.

A. Ick en dachtar voos-
waet niet op, ick en wist
niet dat vastendagh was.
Bereyt ons dan een dusyn
versche eyeren in d' aschen
gebraden, warme boecken,
ende versche boter: laet ons
gaen unjn Heeren, zijdy ge-
reut?

B. Seker, dit is een schoone
ende rijcke Stadt. Hier die
schoone straten, ende de
schoone huplen.

A. Dat

Spade, late.

A There is a fair Tem-
ple, a fair Church.

B That is a fair maiden,
a fair woman, a brave man,

A What Gentleman is
that?

B It is the noblest
the hardiest
the most honest
the wisest
the richest
the most humble
the most courteous
the most liberal

A What man is that?

B He is the spire-
fullest
the most coverous
the most jealous
the greatest coward
the most fearful
the poorest
the greatest
babler

A What woman is that?

B It is the fairest
the most honest
the most chaste
the best
the happiest
the unhappiest

A What man is that?

B It is not a maiden, she
is married.

A She is not married.

B She

A Dat is eenen schoonen
tempel, een fraeye kerke.

B Dat is een schoone
dochter, een schoon vrouwe,
een fraey man.

A Wat Edelman is dat?

B 'T is den
alder-edelsten
den alder-stoutsten
den alder-erbarmste
den alder-wijsen
den alder-rijcksten
den alder-
doemoedigsten
den alder-heuschsten
den alder-miltsten

A Wat man is dat?

B 'T is den
spijtigsten
den gierigsten
den jalouzen
den bloozsten
den verbaetden
den armsten
den grooften
ment-speelder

A Wat vrouwe is datte?

B 'T is de schoonste
de eerlichste
de kuylichste
de beste
de gelukkigste
de ramzaligste

A Wat dochter is dat?

B Een is geen dochter,
sy is getout.

A Sy en is niet getout.

A 2 B 2

of the country of the town.

of all the town.

Of the parish.

van den lande, der stad.

handes stad.

van der parochie.

A. She is betrothed. She is a widow, she is a good house wife, she hath a good dowry, she hath made a good marriage.

A. What hath she for her marriage?

B. She hath virtue and honesty, is not that enough?

A. Yea.

B. Who is here buried?

A. It is an Abbot of N.

B. That is a fair grave, a fair and rich Sepulcher, let us read the Epitaph.

A. Now let us return to our lodging, to break our fast, and then we will buy such things as we lack.

Discourses of Merchandise.

A.
Sirs, what do you please to buy? see if I have any thing which serveth your turn, I will sell you as good cheap as any man in the town; come in.

B. Have you any karkises of Flanders dye?

A. Yea Sir, I have very fair and

B. *Op* is ondertrout, *sp* is weduwe, het is een goet huys-wijf, *sp* heeft een goede huysdr-gabe, *sp* heeft goetdoutwelck gebaen.

A. Wat heeft *sp* om houwten?

B. *Op* heeft daught ende eerbaerhuyt, en is niet genoeg?

A. Jaet.

B. Wie leydt hier in d' aerde gesteken ende begraven?

A. 'T is den Abt van N.

B. Dat is een schoon graf, een schoons ende rijcke begraefinghe, laet ons die doot-scheyt lesen.

A. Laet ons nu weder t'huysgaen, om t'ontbypen, en dan sullen wy hoopen t'geue dat ons gebiercht.

Proposten van koopmanschap.

A.
Mijn Heeren. wat belieft u te hoopen? Besiet of ich yet hebbe dat u dient. Ich sal u soo goeden hoopgeben, als jemandt die in haet is: komt binnen.

B. Hebbp karkisen van Vlaemscher betwien?

A. Ja ich mijn Heere, ich hebbe

and good, the best of the town, yet that are in England. Of what colour do you desire them? Brown, grey, gold, yellow, tawny, red, yellow, violet or blew? I have of all colours, and of all prices.

B. How sell you a yard of this black? I pray you do not over-prize it.

A. Will you buy one word? it shall cost you a crown a yard.

B. It is too much, I will give you four shillings.

A. It is truly too little, I should lose by it, it cost me more: Take the whole piece for six pounds four shillings and six pence; it is but four shillings six pence the ell.

B. It is too dear, how many ells be there?

A. You shall see it measured, there be twenty seven and a half, and a half quarter.

B. I will give at one word six pounds. I have forsaken as good as this, better cheap by a groat in an ell.

A. You ought to take it.

But

hebber seer schoone ende goede, de beste dan verstaet, in die in Engelandt sijn. Wat wat het wen begeert dese? Bruyne, grawe, goud-geels, ranuyt, roet, geel, violet of blau. Ich hebber van alle het wen ende dan allen prijs.

B. Wat loofde d'elke van dit swert? Ich bid u, en ober lobet my niet.

A. En begheerdy maer een woort? het sal u kosten een kroon d'elke.

B. 'Tis te vele, ich sal u vier schellingen geven.

A. 'Tis doortwaert te lutel, ich souder een verliesen, het kost my meer: Neeme het veels stuk twee ses ponden vier schellingen ende ses grooten: 't is maer vier schellingen ses grooten d'elke.

B. 'Tis te diers: hoe veel ellen zijnder?

A. Ghy sulst sien merken: daer zijnder seven en twintigh en half, ende een half viereendeel.

B. Ich salder niet eenen woerde ses pond af geven. Ich heb so goede gesaten als ditte, een groote beter koop op d'elke.

A. Ghy be behoortet te nemen

A. 3

men

2

taneyt, tawny

But I promise you that unless you were my customer you should not have it under six pounds sixteen shillings great. But seeing that it is you, I do bare you more than nine shillings on the piece. I think that you desire not my loss, and truly if you refuse it, no man in the world shall have it for that price, yea, if it were my brother.

B. Now well, you shall bare me that ten pence, for to make even reckning.

A. I will not stick at ten pence.

B. I will pay you with good gold and weighty.

A. It is all one to me, white money is as good to me as gold: but truly you are too hard, nevertheless I had rather lose, than to send you away: I hope that another time I shall have of your money sooner than another.

B. Yea indeed: I will not leave you for another. I would I had a labourer.

men, ende ick beloebe u waer het dat ghy mijnen kallant niet en waert, ghy en souhet niet min hebben dan ses ponden vijftien schellingen gewot. Maer om dat ghy 't niet ick slaen u af meer dan negen schellingen op 't stuk. Ick pepnse dat ghy mijn verlies niet begaeren sout, ende seker ontfangt ghy 't, niemant ter werelt en sal 't hebben voor dien prijs, ja al waer 't mijn eyghen broeder.

B. Nu wel, ghy sult my af slaen de thien penninghen, om de rekeninghe sven te maken.

A. Ick en sal op thien penningen niet sien.

B. Ick sal u betalen met goet goudt, ende ghewichtigh.

A. 'T is my alleens, 't swapemen is my son goet als 't goudt: maer seker ghy zikt te scharp, nochtrans son heb ick liever te verliesen, dan u te ontfangen: ick hope dat ick op een ander boot een ander dan u ghelt hebben sal.

B. Ja ghy hoort maer ick en sal u niet laten om een ander. Ick woude dat ick eenen arbejder hadde, of eenen draeger

of a pack-bearer, for I must
buy many other things, and
my inn is far off.

A. What lack you more?

B. A piece or two of vel-
vet.

A. I have none truly,
but go to the next shop at
the other side of the street,
the man will let you have
it better cheap for my sake.

C. Sir, what lack you?
Do you seek good velvet,
tarnie, damask, fustian,
worsted, buckram, taffery,
or any sort of silk cloth?
what will you have? you
shall have good cheap.

B. That prentice can talk
well: is diligent for his
masters profit. Shew me a
piece of black velvet.

C. Well, I will. Behold,
is it not good, did you ever
see the like?

B. Have you a better?

C. Yes forsooth, but it is
of a greater price.

B. I care not whatsoever
it costeth, if it be good.

C. Here is of the best vel-
vet which you ever did
handle.

B. You will make me be-
lieve

draghet, wat? Ich moet bre-
andere dingen kopen ende
mijn herberghe is verre van
hier.

A. Wat beleeft u meer?

B. Een stuk of twee flu-
weels.

A. Ich en hebbs seker gene,
maer gaet in den naesten
winkel op 't ander zijde
vander straten, de man sal u
beter koop geuen om mijn-
ent wille.

C. Wilt gheere, wat beg-
heert? Doecht ghy goet
fluweel, larn, damask, fu-
stien, oeffet, bograen, taffat,
of eenige sorte van zijden
saken? Wat begheert? men
sal u goeden koop geuen.

B. Dien leer jonghen kan
wel blappen: hy is waeker
om sijns meesters profit.
Toont my een stuk swert
fluweel.

C. Wel! Ich sal 't doen. Be-
set, en siet niet goet, laghy
opt sielke?

B. En hebbs gheen beter? 2

C. Ja ich hoor waer, maer
het is van meerder prijs.

B. Ghy en roet niet wat
het kost, soo verre als goet
is.

C. Dit is van 't beste flu-
weel dat ghy opt handels.

B. Ghy willet my wijs
maken.

lieve so. I have seen better, and worse too. Do not unfold it all, I have had the sight of it.

C. There is no hurt, be which unfolded it shall fold it again well: for a lives pains is not reckon-
ed.

B. What shall I pay for an ell thereof?

C. Twentie Shillings great.

B. You hold it too high.

C. No truly, for it is not possible to find better, neither of a fairer colour.

B. You may say what you will, but I will not give so much.

C. What will you give for it? that I may sell, and may have your handsel. I hope that you will bring me good luck.

B. I will give for it seventeen Shillings, at one word? Shall I have it?

C. No truly, I cannot sell it at that price: you know it well, one need not to tell it unto you. It costeth me more than you do off. r me: I should lose too much.

B. How

maken. ~~Ich heb~~ beter gezien, ende oock ergder. On onthoudes niet veel, ~~ich heb~~ 't gelichte af gehad.

C. Daer en leyt niet aen, die 't onthouden veel sal 't wel weder houden: ~~S~~'aben arbejdt en wort niet gezehent.

B. Wat sal my daer af d'elke kosten?

C. Twintigh schellingen groot.

B. Ghy lobet te vele.

C. ~~I~~ en do seker, want en is niet mogelijk dat men beter soude vinden noch van schooner betwen.

B. Ghy sult seggen dat ghy wilt, maer ich en salder te vele niet af geven.

C. Wat wilt ghyer van af gheven: op dat ich verhoope, ende dat ich bin u gehang- giste woerde. Ich hope dat ghy my geluck sult bezighen.

B. Ich salder af geven se- ventien schellingen, met eenen woerde: sal ich 't hebben?

C. Neen ghy seker, ich en mach 't looz dien prijs niet veel open: ghy wort wel, men behoefet u niet te seg- gen. Mer kost my meer dan ghy my hiebt; ~~ich sou te~~ veel verliesen.

B. Hy

D. How sell you the two pieces together? and let us make but one word.

C. Will you but one word? you shall pay two and thirty pounds: as much with one word as with an hundred, you shall not abate one mite.

E. No, no, you are too dea: tell me the last word, and do not tarry so long.

C. I have told it you: I am a man of one word: I cannot give it for less, except I would lose by it.

B. Seeing that you are a man of one word, we must go elsewhere, for you prise your ware out of reason.

C. Go where it pleasech you, in Gods name seek for your better: I have rather that another do get in it, than that I should lose, But I can assure you of one thing, that if you go to all the thops of Antwerp, you shall not get such a proffer as I offer unto you: notwithstanding if you find no better

B. Hoe veel loofp de twee stucken t' samen? ende en laet ons maer een woord maken.

C. En wilstp maer een woord? ghy sulter af betaelen twee en dertigh pond: soo veel met een woort als met hondert, ghy en sulter niet een mpte aflaan.

B. Neen, neen, ghy zijt te diers: seght my 't leste woord, ende en laet my niet so lange hebben.

C. Mijn Heere, ick heb u geseyt: ick ben een man van eenen woorde: ick soude niet min konnen geven, ten ware dat ick er aen verliesen woude.

B. Om dat ghy een man van eenen woorde zijt, soo moeten wy elders gaen, want ghy looft u ware buyten de redene.

C. Gaet daer 't u belieft, in Gods name, soech u beter: ick hebbe lieker dat een ander daer aen winne, dan of ick er aen verlose. Maar ick kan u een dinck verseggen, dat al waer 't ghy ginch in alle de winkelen van Antwerpen, soo en suldy sulchen aanbieden niet vinden als ick u doe: noch tans is dat ghy niet beter en vindt

better then that again I dont see how the order is
you know my price is not to be in any other

A. They shall be well
come, if they bring money.

B. I pray you do not
cause us to walk any long
way: will you take thirty
pounds for both the pieces,
without any words more,
and we will sell you money.

C. Truly you are vexa-
tious, you care not whether
I lose or win, it is all one
unto you: now well, well,
let us measure it.

B. No, no, I take it as if
it were measured, I trust
you will: hold there is
your money.

C. This old Angel is too
little: this French crown
is too light: these pieces of
ten shillings be clipped:
this Ducat is not weight:
this Flemish crown is not
current: this Ryal is of
base gold: this dollar is no
good Silver: these Spanish
Ryals are not of good bul-
lions.

B. You are very difficult
in receiving of money, if I
had known that, though
you had sold me your mer-
chandise for twenty pound,
verily I would not have de-
sired it.

C. Sir

C. Ghy sullen welshom zijn,
ist dat sy gheft brengen.

B. Ich bidde u, en doet
ons niet langer wachten:
wilsoy nemen dertigh pond
hoor de twee stucken, sonder
meer te bingen, ende wy
sullen u ghelt sellen.

C. Deher ghy zijt queltich,
ghy en geestert niet omme of
ich verliese of winne, dat is
u alleens: nu wel, wel, laet
ons meten.

B. Neen, neen, ich houdt
hoor gemeten, ich betrouwe
my wel op u houdt dat is
u gheft.

C. Dese ouden Angelot
is te kleene: Dese Fran-
sche kroone is te licht: Dese
stucken van tien schilling-
gen zijn geschnipt: Dese
Ducat en is niet gewicht-
tich: Dese Vlaemsche kroone
en is niet gangbaar: Dese
Ryal is van slecht goudt:
Dese Spaense en is geen
goet silber: Dese Spaense
Realen en zijn niet goet
van alloye.

B. Ghy zijt wel queltich
en gheft niet ontfangen, had
ich dat gemeten, al had ghy
my u koopmanschap dat-
recht hoor ghegheuen, had
waer ich en soude niet
gebeent hebben.

C. Myn

91 C. Sir, it is at your choice to take it or leave it; I do not get so much in it that I should take any light money, or which is not current.

B. Truly I have neither coined nor clipped it.

C. I believe it well, but I cannot help it.

B. Hold there is my purse, pay your self to your content.

C. That is a counterfeit shilling.

B. Nail him to this threshold.

C. It shall be done, bring me an hammer and a nail. I would that the ears of him which hath coined it, were as well nailed as he is.

B. It would be no hurt at all. Now, are you contented?

C. Yea Sir, I thank you, spare nothing that I have, as well without money as with money.

B. I thank you Sir. Labourer, take this upon your back, and carry it to my lodging.

C. I know not where you do lodge.

C. Mijn Heere, ghy hebt hier, dat te nemen of te laten: ik en win niet soo veel niet aan, dat ik behoeft licht geft te nemen, of om omgangbaer te.

B. Ick en hebbe seker niet ghewunt noch geclipt.

C. Ick geloof wel, maar ick en kans niet gebeteren.

B. Houw, daer is mijn boeke, betaelt u na u genotgen.

C. Dat is een schelling die valsch is.

B. Naghel hem aan dien stijl.

C. Het sal geschieden, brenge my een hamer, ende eenen naghel. Ick woude dat de ooren van den genen dien geslagen heeft soo wel genagelt waeren als hy is.

B. Daer en soude niet een geleen zijn. Nu wel, zijdt te vreden?

C. Ja ick mijn Heere, ick bedanche u, en spaert geen ding dat ick hebbe, soo wel sonder ghelt als met ghelt.

B. Dank hebt Heere. Arbeyder, neemt dat op uwen rugghe, ende draeghet in mijn herberge.

C. Ick en weet niet waer op ter berbergen zijt, mijn Heere.

A. At the golden Lion,
the Chamber-street, and
bid them that they prepare
dinner, for we shall be there
reascarly.

C. Shall we buy a baby
two for our children?

E. Buy some for us both.

B. Well, Hostess shall we
line?

G. Wash when it pleaseth
you and go sit.

B. Cause our horses to be
sill'd and bridl'd, we ought
to have been two miles
hence.

C. Go to, let us dine
standing. Let us go.

E. Let us have a reckon-
ing mine Host, what do we
owe?

H. You owe four shillings,
six-pence man and horse.

B. Hold there, are you
contented?

H. Yes Sirs.

B. Where is the maiden?
hold my love, that is for
your pin-money. Hostler,
bring hither my horse, have
you ordered it well.

I. Yea Sir, he hath wan-
ted nothing.

B. Hold that is your drink
money,

B. In den gulden Leeu, in
de Kamerstrate, ende seght
datmen t'eten gerecht ma-
ke, want top sullen daer
terstont zijn.

C. Sullen wy een Poppe-
ken of twee hoopen boor
onse kinderen.

E. Koopster boor ons bebben.

B. Wel, Meestersins sullen
wy gaen eten?

G. Wascht u, alst u bellest,
ende gaet sitten.

B. Doet onse peerden za-
delen ende toomen, wy be-
hooven alreede ober twee
mijlen van hier te zijn.

C. Woorst laet ons al staen-
de eten. Laet ons gaen.

E. Laet ons rekenen heer
Meert, wat zijn wy schul-
digh

H. Ghy zijt schuldigh hier
schellingen, ses penninghen
man ende peerdt.

B. Houdt daer, zijdy te
vreden?

H. Ja ich mijn Heeren.

B. Waer is de maget?
houde mijn lief, dat is boor
u spel-ghelt. Knecht brenge
hier mijn peerdt, hebby t'
wel bestelt.

I. Ja ich mijn Heere, het
en heeft niet me allen ge-
terck gehad.

B. Hermt dat's u drink-
gelt,

mony, as I have promised you, to the end that at another time remember me.

A. I thank you Sir, you shall find me at all times ready to do you service; spare not the Inn when you come this way, for you shall be as well used and served as in any Inn within Antwerp.

B. I have found it so, I will nor for another exchange it.

The Numbers.

One, two, three, four, five, six, seven, eight, nine, ten, eleven, twelve, thirteen, fourteen, fifteen, sixteen, seventeen, eighteen, nineteen, Twenty, one and twenty, two and twenty, three and twenty. Thirty, Forty, Fifty, Sixty, Seventy, Eighty, Ninety, an Hundred, a Thousand, Ten thousand, an hundred thousand, a Million.

The daies of the Week.

Sunday, Monday, Tuesday ——— Wednesday

gelt soo ick u beloofte hebbe op dat ghy mijner op een ander tijt gebathigh zijt.

I. Ik dank u mijn Heer, ghy sult my al tijt bereyden binden, om u dienst te doen; spaert de Herberge niet als ghy hier door komt, want ghy sult er soo wel gestont ende gbedient worden, als in eenige herberge die in Antwerpen is.

B. Ik hebt so gebonden, ick en salse om een ander niet veranderen.

Het Ghetal.

Een, twee, drie, vier, vijf, ses, seven, acht, negden, thien, elve, twaelfe, dertien, veertien, vijftien, zestien, zeventien, achteen, neghentien, Twintigh, een-en twintigh, twee-en twintigh, drie-en twintigh, Dertigh, Veertigh, Vijftigh, Zestigh, Zeventigh, Achtentigh, Negentigh, Hondert, Dughent, Tien dughent, Dughent dughent, Millien.

De daghen van der Week.

Sonday, Maensdag, Dingsdag

Wednesday, Thursday,
Friday, Saturday.

A Week, a day, eight
days, fifteen days, a month,
year, an half year, a sc. m.

For to learn to make
Letters. &c.

A letter to write to my
Friend.

The superscription.

This Letter be given to my
beloved Father, Peter of
Barlaimont, dwelling
at Antwerp in the
Hight-er, next
to the golden
Shield.

Right honourable wor-
thy, and beloved Fa-
ther, I recommend me right
humbly to your good grace,
and also in like manner to
my dearly beloved mother:
understand that I am in
good prosperity, God be
praised: but know also lo-
ving Father that I have
great desire to know how
it is with you, for I have
written you two or three
letters, but I have not yet
received

Dingsdag, Vrijdag,
Donderdag, Vrijdag,
Zaterdag.

Een Week, eenen dag,
acht dagen, vijftien dagen,
een maent, een jaer, een
half jaer, eenen termijn.

Om te leeren maken
Missiven. &c.

Een Missive om te schrijven
aen eenigen Friends.

Het Opschrift.

Desen Brieif zy begev'n aen
mijn beminde Vader Pieter
van Barlaimont, woonen-
det Antwerpen in de
Hooghstrat, naast
den Gulden
Schildt.

Seer eertweerdighe en
wel beminde Vadersch-
ghedien my seer oetmoede-
lijck in u goede gracie, ende
ick doch vergettelijck tot mijne
seer beminde Overer: weet
dat ick ben in goeden voort-
spoede, Godt sy geloof: maer
weet oock liebe Vader dat
ick groote begeerte hebbe
te weten hoe dat met u is,
want ick hebbe u gesche-
den twee of drie brieven,
maer icken hebbe noch geen
antwoort

received an answer, where-
of I greatly marvel, not
knowing how that may
come. Therefore have I great
care for you, greatly fear-
ing that some misfortune
is bechappened to you.

I pray you then my lo-
ving Father, that you will
not leave me any longer in
this care: but I pray you,
of all the love that you have
towards me that it please
you to write unto me of
your estate by the bringer
of these, or by the first that
you shall find.

Also, understand loving
Father, that I have great
need of three or four pi-
ders for to help me in my
need: I pray you that you
will send me them by the
bringer of these: and do
not think that I spend my
money unprofitably, for I
will make you account of
all the money that you have
sent me.

May it please you also of
your good grace, to recom-
mend me to all our friends.
Nothing else at this time,
but that God vouchsafe
through his mercy to give

you

antwoord ontfangen, woe
af ich leet verwondert ben
niet wetende hoe dat het
komen mach. Daerom hebbe
ich groote soorghe voer u
grootelijks beswende dat
enigen te guespoet u aen
gehoemen is.

Ich bidde u dan mijn lie-
bader, dat ghy my niet en
wilt langher laten in dese
soorghe: mer ick bidde u
op alle de liefde die ghy tot
my hebt, dat u b. lieve my
te schrijven van uwen sta-
te by den bringer van desen,
of by den eersten die ghy
vinden sult.

Item, weet lieve vader,
dat ich hebbe grootelich
van dorne dese of vier gul-
dens, om my te helpen in
mijnen noot: ick bidde u
dat ghyse my senden wilt
by den zenger van desen
ende en wilt niet meymen
dat ich mijn ghebt verteen
onnuttelich, want ich sal
rekeninghe doen van alle be-
ghebt dat ghy my hebt ge-
sonden.

Ik sal oock bellenen by
uwe goede gracie my te ge-
beden tot alle onse belien-
den. Anders niet, op dese
tijt dan dat Godt beliede
doet sijn barmhertigheyt
alreij

you alwaies his favourable
grace.

By me John of Barlai-
mont, your humble Son,
dwelling at Bruges, upon
the market at the Crown.

The first day of May, in
the year of our Lord, a thou-
sand five hundred sixty
and five.

Alwaies ready to your
service.

Answer.

MY beloved Son, I have
received the tenth day
of May your letter, written
the first of the aforelaid:
by the which I understand
that you be in health, the
which pleasech me well,
and that you have great
desire to know how it is
with us.

Also that you sent me
two or three letters: but
know for certain that I
have received none other
but this last. I would have
written oftener unto you,
but I could meet with no
messengers, by whom I
might send safely and con-
veniently to you: neither
had

alstijt te geben sijn goeder-
tieren gracie.

By my Jan van Bar-
laimont, uwen ootmoedi-
ghen sone, woonende te
Brugghe, op de markt in de
Kroone.

Den eersten dag May,
in't Jaer ons Heeren, duy-
sent vijfhondert vijf-en-tie-
stigh.

Alstijt bereypt tot uwen
dienstie.

Antwoorde.

Mijn beminde Sone, ick
hebbe antfanghen den
tenthenden dag May uwen
brieft, geschreven den eer-
sten handet voorsejde: by
den welcken ick hebbe be-
staen, dat ghy gesont zijt,
het welcke my behaeghlijck
is, ende dat ghy hebt groote
begheerte te weten hoe 't
met ons is.

Woch dat ghy my ghe-
sonden hebt twee of drie
brieven: maer woeft herse-
kerheit dat ick gerne als dese
lesse ontfangen hebbe: Ick
soude meer malen aen u ge-
schreven hebben, maer konde
ghen bode vinden met wie
ick sekerlijck en bequaem-
lijck aen u konde senden,

G

oock

had I indeed any needful
matter to write unto you
of. As touching our estate
it is no worse than former-
ly, we are in good health,
blessed be God: your mo-
ther indeed hath been sick
two or three daies of late,
but is thio gh the mércy
of God now well recover-
ed again, I send you now by
this messenger and friend
four gold guildens, accord-
ing to your desire, but
take heed that you spend
them not vainly: for it
would be ill done of you
to cast that lightly away,
which I your poor Father
have earned with the sweat
of my brows. Follow your
business well, be diligent in
your studies, seek to give
content to them that have
the over-sight over you, and
above all things labour
to please God Almighty,
which you shall the better
do, if you avoid evil com-
pany. You have begun
reasonably well, but that
profirerth not if you do not

volharden

persevere

ook hadde ick in waerheyt
niet nootlaekelick aen u te
schrijven. Wegbens onsen
standt ten is Godt lof niet
ergher als vooz desen, woz
sijn Godt lof in goede ge-
sonthejdt. Als waer, u
moeder heeft onlangs twee
of drey daghen sieck ghe-
weest; maer is nu vooz
de genade Godes wederom
volkomen gesont. Het bren-
ghet velen onsen vriendt
sende Ick u volghens u
versoeck, vier gontguldens,
maer siet toe dat ghy die
niet onnuttelich vercoest:
want het soude qualijck van
u ghedaen sijn, het gheene
lichtbeerdelijck te verwor-
pen, dat ick u arme Va-
der met het sweest mijnes
aenschijns verdient hebbe.
Rekent uwe saecken wel
waer, weest eerstlich in 't
leeren, tracht die geene te
bergenoeegen die d'oplicht
over u hebben, en hoken alle
dingen, arbejpt den Almach-
tighen Godt te behagen, het
welcke ghy te beter sult
konnen doen so ghy quaet
geselschap schijwt. Ghy hebt
redelijcke wel begonnen,
maer dat sal u niet vooz-
delijck sijn inden ghy niet en
volhert. Tot welcken epu-
de

voordeel - is

persevere. To which end I
pray God. bleſs you. All
your friends with us do re-
member their loves to you.
So I rest.

Your loving Father,
B. B.

*From one friend to ano-
ther in way of advice
about sale and return
of goods.*

LOving friend Mr. P. af-
ter salutations. &c. I
give you to know that I
have sent you by I. N. Ham-
ster of the Elisabeth of
London, who is now bound
for Holland, and to set sail
within two daies if God
permit, the several goods
mentioned in the bill of
lading here inclosed, which
I pray you receive for my
use, and let this be your
sufficient order and advice
to sell and dispose of them
for me with all fidelity. And
make returns to me in Si-
gars or Indicoes, or To-
bacco, or French wines,

de Ich Godt bidden sal dat
hy u wil segenen. Als u me
vrienden ontrent ons groe-
ten u. Hier meer blyvende.

W. B. B. Bader,
W. B.

Van eenen vriend aen den
anderen, raedt ghevende
weghens het vercoopen en
weder keeringe van goe-
deren.

Werde vriend. **M.**
Pha groetenisse. **1**
Ick laet u. i. weten dat
per J. N. Ichtipper vanden
Elisabeth van London, die
tegenwoordigh nae Holland
meent te zeylen; en so het
Godt toelaet, binnen twee
of drey daghen meent te ver-
reken. Ick aen u. i. de ver-
schieden goederen in dese in-
gesloten cognossement ver-
haelt, ghesonden hebbe, u. i.
versoekende die mijnent-
balven te willen ontfangen,
en laet desen eens genoegh-
same ordree ende raedt sijn
om die hoor mijn te verroo-
pen en in alle ghetrouwig-
heyt te besteden. En doet **2**
mijn wederkeeringhe in
Duycketen, of Indigo, of
Tabash, of France wijnen,
6 2 **of**

X verkoopen

or bever Hars and Books,
as you can best be able to
accommodate your self for
mine Advantage, paying
your self all charges and
factorage concerning them.
I have also charged you
with a bill of exchange, to
pay to Mr N. at double u-
sance three hundred pounds
sterling. If you please to
accept it and pay him, you
shall do me a favour, and
if the former goods sent
you be not yet sold, or a-
mount not to so much, I
shall make it good to you
when and howsoever you
please to charge me with it
or any part that you come
short. For news we have
none at present. Farewell.

Your loving friend
I. K.

An Obligation for Debt.

IC. R of Amsterdam Inn-
keeper, Acknowledge
and confess by these pre-
sents to be indebted to the
worshipful L. H. of the
same city merchant, or
the bearer hereof, the sum
of five hundred guildens at
twenty stuyvers a piece,
and that for a parcel of
Burdeux wines bought of
him, and received to my
con-

of bever hoeden, en boecken,
soo als ghy best tot mijnen
voordeel te rechte sult kon-
nen komen u selfs betalende
voor alle de onkosten en fa-
ctorage die angaende gedaen.
Ick hebbe u. i. oock belast
met een wissel briel van d'v
hondert ponden sterling te
betalen aen M. N. op dub-
bel usance. So dat u i. be-
lieft aen te nemen geschiet
my vrientschap, en indien de
goederen voor desen ghe-
sonden noch onverkocht sijn,
of so veel niet en bedraghen,
sal ickhet u. i. wederom goet
doen wanneer en op wat
wijse u. i. my daer mede ge-
lieft te belasten, of soo veel
als u. i. te kort sult komen.
Nieuws hebben wy tegen-
woordigh geen. Vaert wel.

Een Obligatie van schulde.

Ick C. B. Herbergster in
Amsterdam, bekenne ende
belyde mits desen schuldig
te wesen den eerlamen A.
B. koopman der selverstede,
of den brengher deses, de
somme van vijf hondert gul-
dens tot 20 stuivers 't stuk,
ende dat ter saecke van een
partije Bordeauxse wijnen
van hem ghekocht ende tot
mijn genoege ontfangen:
belo-

content: promising to pay the said sum at May next coming. And for the same I binde my person and goods present and to come. Renouncing all helps and benefits of law any wise contrary herunto, and particularly telling the law, that general renunciation is of no value, except that the special go before. In witness of the truth, I have subscribed this in Amsterdam this fifteenth of September, 1646.

By me C. R.

An Acquittance for Debt.

I A. B. dwelling at Bruges, acknowledge and confess by these presents to have received of I. G. dwelling at Antwerp, the summe of ten guildens of twenty stuyvers a piece, which I lent him (or which he was indebted to me) whereof I have lost the obligation, which was dated the tenth day of April, in the year 1644. Of which

sum

belobende de selve somme te May eerst komende te betalen. Ende daer voor verbindende sich mijnen persoon ende goederen tegenwoordigh ende toekomende, ontsleggende alle behulpfelen ende voordeelen van rechten, desen eenighffins tegenstrijdende, ende bysonder den rechte seggende, dat ghemeyne ontslegginghe van geender waerden en is, ten 3p dat de bysonderen voorgaet. In kennisse der waerheyt, hebbe ich dit onder teekent hiinnen Amsterdam desen vijftienden September, 1646.

By my C. R.

Quijt-scheldinghe voor een schuldr.

Ich J. B. woonende te Brugge bekenne ende belijde mis den van J. G. woonende tot Antwerpen ontfangen te hebben de somme van thien guildens van twintigh stuyvers 't stuck die ich hem geleent hadde (oft die hy my schuldigh is gheweest) waer van ich de obligatie verlozen hebbe dat op den tienden dagh Aprilis in 't jaer 1644, gedateert was.

3

1700

waarden

sum, and of all other debts which he hath owed me to this day, I hold my self well satisfied, and acquit him of all. In witness whereof I have hereunto set my sign manual in Bruges, the first of September, 1646.

A. B.

Assignment.

Mr. G. L. is pleased to pay to Mr. H. G. or to the bearer thereof four hundred and fifty guildens, and it will be as satisfactory as paid to my self. In Amsterdam, 11 Septemb. 1646.

Moet toeichte somme ende voer alle andere die by my tot nu toe schuldigh is geweest my voldaan vorder, ende hem van alles quitschelde. In kennisse der waerbeydt heb ich mijn handte tecken hier onder geset binnen Brugghe den elften Septemb. 1646.

H. B.

Een ghele bewijs.

Dr. G. L. u. l. geliede aen Dr. H. G. of aen thoone der deses te betalen vier hondert vijftigh guldens en het sal u l. regkens my voer goede betalinghe verstreken. In Amsterdam, den 11 Sept. 1646.

FINIS.

THE VOCABULARY.

*A little Vocabulary of
divers familiar things,
very necessary to be
known.*

Een kleine Vocabulaer
van diverse gemeene
dingen, zeer bequaem
gekent te werden.

Of the Body.

The Body, het lichaem.

the life, het leven.

the soul, de ziele.

the blood, het bloet.

the head, het hooft.

the face, het Aensicht.

the brain, de breyn.

the hair, het hayr.

the hair of the chin, het hayr
vande kinne.

the forehead, het voor-hoof.

the ears, de Ooren.

the cheeks, de kaeken.

the eyes, de Oogen.

the eye brows, de wijn-bran-
wen.

the eye-lids, de Ooghe schee-
len.

a nose, de neuse.

a mouth, den mond.

a tongue, de tonge.

the teeth, de tanden.

the throat, de keele.

the neck, den halse.

the back, de rugge.

the shoulders, de schouders.

the arms, de armen.

the elbow, de elleboge.

the right arm, de rechter arm.

the hand, de handt.

the right hand, de rechter-
handt.

the left hand, de linker-
handt.

the fist, de vuyste.

the heart, het herte.

the stomach, de maghe.

the breast, de borst.

the skin, het vel.

the belly, den buyck.

the guts, de darmen.

the reins, de nieren.

the thighs, de dijen.

the buttocks, de billen.

the breech, den aers.

the knees, de knien.
the legs, de beenen.
the bones, de beenderen.
the flesh, het vleesch.
the feet, de voeten.
the toes of my feet, de teenen
 van mijn voeten.
the fingers of my hands, de
 vingeren van mijn handen.
the heel, de hiele.
the thumb, den duym.
the great toe, de groote teen.
the nails, de nagelen.
the palm of the hand, het
 slach vande handt.
the bottom of the foot, het
 onderste vande voer.
the shin, de schene.
a vein, een ader.
the joints of the fingers, de
 ledskins vande vingeren.
the navel, den navel.
the gums, het rant-vleesch.
the palate of the mouth, den
 verhemelsel vande mondt.
the bladder, de blase.
a fart, een scheet.
a fizze, een yecste.

 Of Cloathing.

My shirt, mijn hembt.
my waist-coat, mijn
 hembt-rock.
my half shirt, mijn half-
 hembt.

my doublet, mijn wambais.
the sleeves, de mouwen.
my breeches, mijn broeck.
my drawers, mijn under-
 broeck.
my stockings, mijn kouffen.
my socks, mijn socken.
your linen socks, u linware-
 socken.
your wollen socks, u wolle-
 socken.
my worsted stockings, mijn say-
 ette couffen.
my spanish leather shoes, mijn
 spaens-leer schoenen.
my neat-leather shoes, mijn
 droogh-leer schoenen.
my spanish leather slippers,
 mijn spaens-leer muylen.
my shoe-strings, mijn schoe-
 linten.
my hat, mijn hoet.
my hatband, mijn hoet-bandt.
my night-cap, mijn nacht
 mutse.
my linnen cap, mijn linware
 mutse.
your head-brush, u hofc-bor-
 stel.
my horn-comb, mijn horen
 kam.
my box-comb, mijn palm-
 houtte kam.
my Ivory comb, mijn Ivore
 kam.
my comb case, mijn kam-casse.
your bodkin, u priem.

Schaer, Ahear ^{my}

my *seiffers*, mijn *scharrie*.
my *shooing-horn*, mijn *aen-
trecker*.

your *pen-knife*, u *pén-mes*.
my *inkhorn*, mijn *int-koker*.

Ink, *int*.

writing-paper, *schrijf-papier*.

spanish wax, *spaens lack*.

a *needle*, *thread*, and *thimble*.

een *naelde*, *gaern*, en *vin-
ger-hoet*.

my *cloak*, mijn *mantel*.

your *sword*, u *sweert*.

my *boots*, mijn *leerzen*.

my *spurs*, mijn *sporen*.

my *linnen*, mijn *linwaer*.

your *bands*, u *omme slagen*.

my *cuffs*, mijn *pinjertzen*.

your *handkerchief*, u *neut-
doeck*.

my *gloves*, mijn *handschoe-
nen*.

black silk stockings, *swarte zide
couffen*.

white, *red*, *green*, *yellow*,

blew, *flesh-colour*, *wit*,

roodr, *groen*, *gheel*, *blaw*,

vleisch-colour.

lemmon colour, *lemon colour*.

sea green, *zee-groen*.

light green, *light groen*.

Y sad green, *donker groen*.

grass green, *gras groen*.

purple colour, *purper colour*.

scarlet colour, *scarlaken co-
leur*.

light russet, *light graw*.

fad russet, *doncker graw*.

laarlen

Of the times, and Holidays.

A *Tear*, een *jaer*.

a *month*, een *maendr*.

a *day*, een *dagh*.

a *week*, een *weke*.

a *fortnight*, *viertien-agen*.

the spring, de *lente*.

the summer, de *zomer*.

harvest, *ougt*.

autumn, het *na-jaer*.

winter, *winter*.

Christmas, *Chorismis*.

Easter, *Paeschen*.

Pentecost, *Pinxter*.

S. John Baptist, *S. Jan Bap.*

Michaelmas, *S. Machiel*.

S. Andrew, *S. Andre*.

Lent, *Vasten*.

Things belonging to the Chamber.

A *Feather-bed*, een *pluym-
bed*.

the bolster and cushions, de
bulster en cussens.

the sheets, de *laken*.

the coverlets, het *deksel-k*.

the curtains, de *gordinen*.

the chamber-pot, de *water por*.

a *candlestick*, een *kandelaer*.

a candle, een keerie.
the snuffers, de snuyter.
the warming-pan, de vier-
 panne.
a seat, een setel.
a stool, een stoel.
a table, een tafel.
the carpet, de raffer-cleer.
the looking-glass, de spie-gel.
the inkhorn, de Inck-pot.
the brush, de borstel.
the bellows, de blaasbalgh.
the fire-shovel, de vierscoppe.
the tongs, de tange.
wood, hout.

Things belonging to the
Table.

Where is the Table-cloth?
lay the cloth, Waer is de
 Amelaken? deekt de tafel.
Where are the napkins? waer
 zijnde servetten?
bring plates, brengt talieren.
give him knives, gheeft
 hier messen.
Where be the forks? waer
 zijn de vorken?
bring spoons, brengt lepels.
Where is the salt? waer is het
 sout?
bring salt, brengt sout.
bring water, brengt water.
let us wash the hands, laet

ons de handen waschen.
Where are the glasses? waer
 zijn de glazen.
bring new bread, brengt new
 gebackten broot.
also fresh butter, also versche
 boter.
old cheese, oude kaes.
give me white wine, gheeft
 my wit wijn.
I will have claret, Iek will
 roode wijn hebben.
Spanish wine, Spaens wijn.
Muscadine, Muscadelle-wijn.

Sorts of Men.

An old man, Een ouer man.
a strong man, een sterck
 man.
a stout man, een kloek man.
a valiant man, een couragi-
 ous man.
a brave man, een treffelick
 man.
a civil man, een modest man.
an honest man, een eerlick man.
a little old man, een ouer man-
 neken.
a gente young man, een edel
 jonck man.
a fair young man, een schoen
 jonck man.
a lover, een minnaer.
a very young woman, een

+ minnaar.

zeer jonge vrouwe.
a fair woman, een schoone
 vrouwe.
a widow, een weduwe.
a bachelor, een jongh-man.
a young daughter, een jonge
 dochter.
a young daughter, een jonge
 meisjesken. †
a very civil maid, een zeer
 modest maght.
a toothless old woman, een
 tandeloze oude vrouwe.
an ill-favored old woman, een
 wanschapen oude vrouwe.
a little old woman, een kleijn
 out vrouwken.

Things of the Garden.

Colly flowers, Blom-kolen.
 cabbage, kolen.
 spinage, spinage.
 asparagus, elperges.
 Artichokes, Hertichoken.
 lettuce, latou.
 white succory, witte succory.
 muskmelons, milioenen.
 pumpions, pompoenen.
 cucumbers, kumkumbers.
 green peas, groene erwten.
 beans, boonen.
 radish, radizen.

Sorts of Flesh.

Boiled beef, gezoden ossen-
 vleesch.
 roasted veal, gebraden kalfs-
 vleesch.
 boiled mutton, gekookt schape-
 vleesch.
 boiled pork, gekookt spek.
 the flesh of a stag baked in an
 oven, herte vleesch gebac-
 ken in een oven.
 the flesh of a Doe in a Pasty,
 het vleesch van een beest in
 in een pastey.
 a roasted Lamb, een gebraden
 Lam.
 the flesh of a Kid, het vleesch
 van een geitje. *geitje*
 Goat-flesh, het vleesch van
 een Bock.
 the flesh of a Cow, Koeys
 vleesch.
 the flesh of a Steer, Rands
 vleesch.
 the flesh of a sheep, schape-
 vleesch.
 a Turkey-cock, een calcon-
 sen haen.
 a capon, een capoen.
 a hen, een hinnen.
 a goose, een gans.
 a duck, een endr.
 a pheasant, een pheyasant.

† meisje

The Vocabulary?

a partridge, een partize.
 a turkey-ben, een calcoense
 hinne.
 a pigen, een duyve.
 a chicken, een kiecken.

Injurious Names,

Rogue, Schelm.
 traitor, traidor.
 a thief, een dief.
 a robber upon the highway,
 een struick rover.
 a robber, een rover.
 a cutpurse, een burse snijder.
 a treacherous man, een ver-
 rafelick man.

X

an unfortunate man, een un-
 geluckigh man.
 a bold fellow, een stout kaerl.
 a buggerer, een bruyer.
 a pander or ruffian, een fielt.
 a cuckold, een horen beest.
 a vagabond, een deughniet.
 a whoremaster, een hoereer-
 der.

2

an Ass, een esel.
 a liar, een leugenaer.
 a rascal man, een overhaastigh
 man.
 a lazy person, een leuy
 mensch.
 a drunkard, een drinkaert.
 an atheist, een atheïst.
 a cunning man, een slim man.
 an envious man, een wraack

gierigh man.
 a covetous man, een gierigh
 man.
 a miserable man, een elen-
 digh man.
 a glutton, een gulzigarr.
 a slanderer, een schelder.
 an unbeliever, een ungelov-
 vige.
 an unthankful, een undanck-
 baer.

The names of the Months.

January, January.
 February, February.
 March, Meert.
 April, April.
 May, Mey.
 June, Junij.
 July, Julij.
 August, Augustij.
 September, September.
 October, October.
 November, November.
 December, December.

GOD, GODT.
 the heaven, den hemel.
 the sea, de zee.
 the sun, de zonne.
 the moon, de maene.
 the stars, de sterren.

X verraadelyk

The

The four Elements and other words.

the air, de lucht.
the earth, de aerde.
the water, het water.
the fire, het vier.
the thunder, het donder.
it thunders, het dondert.
it lightens, het weerlicht.
a flash of fire, een vlamme
viers.

hail, hagel.
it hails, het hagelt.
it rains, het regent.
hath rained, heeft geregent.
it is cloudy, het is wolkach-
tigh.

it is clear weather, het is
clær weder.

dry, droogh.
moist, vochtigh.
wet, nat.
a mist, een miste.
dew, daw.

fair weather, schoon weder.
bad weather, quaet weder.
cold, kour. *quade*
hot, heet.

slippery, gladr.
ice, ice.

frozen, gevrozen.

thaw'd, doy. *doojen*
dewy, vuyl. *to thaw*

the morning, den morgen.
the evening, den avond.
the night, den naght.
break of day, dage raedt.
it snoweth, het snewt.
snow, sneu.
hath snowed, heeft gesneut.

Of the four principal winds.

the east wind, de ooste windr.
the south wind, de zuyt
windr.
the north wind, de noord
windr.
the west wind, de west windr.

The five Senses.

the sight, het gezichte.
tast, de smaek.
hearing, het gehoor.
smelling, de reucke.
feeling, ende het ghevoel.

Of the Country.

A meadow, een weyde.
fair meadows, een schoone
weyde.
a field, een veldr.
the fields, de velden.

a tree, een boom.
a chesnut-tree, een consta-
nien boom.
a fig-tree, een vijge boom.
a apple-tree, een appelboom.
a pear-tree, een peer boom.
a cherry-tree, een eersie-
boom.

a park, een peuck.
grass, gras.
hay, hoo.
straw, stroo.
oats, haver.
grain, graen.
wheat, terwe.
rie, rogge.

Of Cities.

A City, een stad.
suburbs, buyen-stade.
the walls, de muren.
the trench, de gracht.
a draw-bridge, een up-ha-
lende-brugge.
a town, een dorpe.
a little town, een dorpken.
a castle, een caesteel.
a village, een vleck.
a valley, een valley. *valey*

Of Handicrafts men.

a cooper, een meselaer.
a cooper, een schryn-wercker.

a smith, een smit.
a goldsmith, een goud smit.
a gun smith, een bus-maker.
a sword-maker, een sweert-
vager.
a shoe-maker, een schoe-
maker.
a tailor, een klee-maker.
a baker, een backer.
a brewer, een brauwer.
a butcher, een vleisch-hou-
wer.

Of Metals.

Gold, goud.
silver, silver.
tin, bleck.
iron, yser.
lead, loot.
brass, gheel-koper.
a needle, een naelde.
a pin, een spelle.

Copper.

Of Wood.

A Beam, een balck.
a board, een berdt.
a staff, een staf.
a pike, een pycke.
a table, een taffel.
a bedstead, een koetsa.
a form, een bancke.
a stool, een stoel.

Of Beasts.

A N Oxe, een osse.
a cow, een koe.
a calf, een calfe.
a sheepe, een scaep.
a goat, een bock.
a kid, een bokken.
a lamb, een lam.
a hog, een vercken.
a hart, een hert.
an ape, een ape.
a horse, een paert.
a colt, een cachel.
a mare, een merry.
an ass, een ezel.
a wolf, een wolf.
a dog, een hond.
an elephant, een olifant.
a camel, een kemel.
a lion, een leeuw.
a fox, een vos.
a tiger, een tiger.
a cat, een catte.

Of winged Fowl.

A N Eagle, een arent.
a falcon, een valck.
a crow, een kraey.
a cuckow, een koeckotek.
a crane, een crane.
a partridge, een parrtize.
a pheasant, een seysant.

a peacock, een pau.
a swan, een swane.
a goose, een ganse.
a duck, een endt.
a hen, een hinne.
a cock, een haen.

Of small living Creatures.

A Louse, een luyt.
a flea, een vloy.
a wall lice, weegh-luyfent.
a flie, een vlyge.
a bee, een bee.
a wasp, een wesp.
a frog, een vorsch.
a toad, een padde.
a rat, een ratte.
a mouse, een muys.
a mole, een melle.
a pismire, een mier.
worms, wormen.
a spider, een spinne.
a grass-hopper, een springhaen.
a serpent, een serpent.
an Eel, een palinck.
a lobster, een kreeft.
a crab, een crabbe.
an adder, een adder.

Nieuw en oud
een hamer.
een paar of eenen en na-
a. eenen loef.
eenen en eenen.
eenen en eenen.
eenen en eenen.

a sword, een zweert.
a stick, een ellen.
a pack, een pack.
a shoe, een spay.
a pick, een pick.
a halbert, een halbert.
a pair of shears, een schaer.
a razor, een scheer-mes.
a pistol, een pistol.
a head-piece, een storm-
hoet.

Sum de gentia

Novemb. 1.

1783.

FINIS.

na

er.

um.

A